

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII APRIL – BALANDŽIO 1, 1993 Nr. 12

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

ST. LOZORAITIS APIE RINKIMUS LIETUVOJE

Antanas Dundzila

Kovo 21 d. Baltimorės ir Washingtono lietuviams apie praėjusią Lietuvos prezidento priešrinkiminę akciją kalbėjo Lietuvos Ambasadorius Stasys Lozoraitis. Čia duodame jo pranešimo ir atsakymų į klausimus santrauką. Pastebime, kad p. Lozoraitis pasakojo apie priešrinkiminę akciją bei Lietuvos dabartinį būvį, tačiau nebandė analizuoti, kodėl pvz., jis rinkimus pralaimėjo. Visuomenės susidomėjimas pranešimu buvo didelis. St. Lozoraitis kalbėjo vaizdžiai, nuosekliai, dalykiškai.

Popietę profesionališkai pravedė Romas Kasparas. Pačioje pradžioje jis pastebėjo, kad yra tik Pono Lozoraičio nuopelnas, kad šie rinkimai Lietuvoje buvo pastatyti į tinkamą lygį, jie nebuvo pajuokos objektu pasaulyje. Pabaigoje R. Kasparas paskaitė jaudinantį 18 m. amžiaus jaunuolės laišką iš Lietuvos.

S. Lozoraitis pabrėžė, kad jis nėjo kandidatuoti prieš kurį nors asmenį, jis norėjo būti tautą vienijantis veiksnys. 1992 m. pabaigoje, Varšuvoje kandidatavimo reikalus svarstant su LDDP atstovu Karosu, S. Lozoraitis patyrė, kad net LDDP laikė jo kandidatūrą, reikalinga, kad jis net gali būti vienintelis kandidatas. Vėliau, kaip žinome, LDDP išstatė A. Brazauską. Iš pat pradžių S. Lozoraitis pareiškė,

kad, nei jis nei jo štabas A. Brazausko asmeniškai nepuls, nekritikuos. Jo oponento rėmėjai šitų gairių nesilaikė.

Pats pirmasis žingsnis buvo kandidato išstatymui reikalingų bent 20,000 parašų surinkimas. S. Lozoraičio išstatymui gana lengvai buvo surinkta net 140 tūks. parašų, A. Brazauskui – 120 tūks., o kiti kandidatai nesurinko nė po 20,000. Toks didelis surinktų parašų skaičius S. Lozoraičio štabui teikė daug vilčių. Vėliau, priešrinkiminei akcijai prasidėjus, kandidato populiarumas pastoviai augo nuo 15% pradžioje iki 38% surinktųjų balsų.

Priešrinkiminei akcijai buvo mažai laiko, pvz., nespėta padaryti gerą, patikimą apklausą – ištirti kur, kokie sunkumai gyventojus ypatingai vargina. Iš pat pradžių buvo aišku, kad įvykdyta žemės reforma tapo didele Lietuvos katastrofa. Žmonės bijojo, kad, S. Lozoraitį išrinkus, Sąjūdis vėl valdys. Daugeliui rūpestį kėlė didelė Vilniaus valdžios biurokratija. Pvz., Klaipėdos uostas dabar yra atskirtas nuo Klaipėdos miesto ir administruojamas iš Vilniaus... Arba daug gamyklų stovi be darbo, nes neturi žaliavų ir negauna leidimų iš Vilniaus... Lietuva tesurenka tik 30% valdžiai priklausančių mokesčių... Už kreditus imama

Kandidatas Stasys Lozoraitis televizorių gamykloje Šiauliuose, sausio 28 d. J. Kazlauskio nuotr.

net 180% palūkanų, kas su-paralyžuoja bet kokią pramonės kūrimą... Žmonės buvo konkrečiai bauginami ne-balsuoti už S. Lozoraitį.

Tokioje ekonominėje krizėje yra tačiau įmonių, kurios net eksportuoja pieno produktus į Japoniją, operuoja doleriais, sau algas moka doleriais ir t.t. Patyrinėjęs kandidatas sužinojo, kad šios įmonės pasisekimo paslaptis glūdi tame, kad ji maža, Vilniaus valdžia į ją nekreipia dėmesio, visai nesikiša. Visa Lietuvos ekonominė padėtis yra kaip malūnas be vėjo, teigė S. Lozoraitis.

Buvusių valdžių neveiklumas ar nemokšiškumas (– čia straipsnio autoriaus terminas) yra aiškiai matomas ir jaučiamas. Pvz., net trejetą metų neturėjome ambasadorių Maskvoj, Ukrainoj, Baltarusijoje – šalyse, kur tinkamos reprezentacijos ir ryšių labai reikėjo.

(Nukelta į 12 psl.)

AUDRINGI ĮVYKIAI RUSIJOJE

Antanas Butkus

Kovo 20 dieną Rusijos prezidentas B. Jelcinas griežėsi vienintelio ir, gal būt, paskutinio ginklo: apeliavo į savo šalies žmones dar kartą jį patikėti. Iš tikrųjų Rusijos prezidentas siekia panaikinti netobulą konstitucinę sistemą populiariu mandatu, o ne su tankais. Tas jo drąsus žingsnis parodė sistemos silpnumą. Jo konfliktas su Kongresu gali pereiti ir išsiplėsti toli už Kremliaus sienų. Ar Rusija, susidedanti iš daugelio regionų ir autonominių sričių, gali vienareikšmiai pasisakyti referendume? Kaip elgsis kariuomenė, kuri jau dabar politiškai susiskaldžiusi? Ar išliks ji neutrali? Tris mėnesius trunkant B. Jelcino ir Kongreso deputatų kovai, Rusijos kariuomenė išlaikė neutralitetą.

Kongresas tuoj pat reagavo į prezidento kalbą, pareikšdamas, kad referendumo paskelbimas pažeidžia konstituciją. Grupelė "patriotinių" karininkų vienoje iš Maskvos auditorijų pritarė Kongreso nuomonei ir pareiškė, kad S. Gračiovas, nors kalba apie kariuomenės neutralitetą, iš tikrųjų remia prezidentą.

Nuo pat Sovietų Sąjungos sužlugimo karininkai turi daug problemų. Daug iš jų turėjo sugrįžti iš dislokacijos vietų Vakarų Europoje, tačiau Rusijoje jiems nebuvo pasiūlytas nei darbas, nei gyvenamoji vieta.

Kai kurių Kongreso deputatų nuomone referendumas sustiprins separatistines nuotaikas daugely Rusijos regionų ir sričių, atsiradusių dėl didesnės praraja tarp centrinės ir vietinės vykdomosios

valdžios.

Kongresas remiasi Konstitucija, kuri paruošta Sovietmečiu. B. Jelcinas pirmas visuotinai išrinktas prezidentas 1991 metais ir dėl to turi visų Rusijos gyventojų mandatą. Ekonominės reformos, kai kurie politiniai manevrai nustatė senus "aparatchikus" prieš jį, kurie nori išlaikyti senas privilegijas.

Maskvoje vyksta B. Jelcino rėmėjų ir komunistinio "rojaus" šalininkų demonstracijos. Gyventojų apklausos centro duomenys liudija, kad daugiau, nei pusė remia B. Jelciną ir referendumą. Posėdžiauja Kongresas. Konstitucinis teismas, audringai svarstęs referendumo paskelbimo teisėtumą, pripažino jį nekonstituciniu (7 teisimo nariai iš 10 lėmė sprendimą). Tačiau prezidento nušalinimo (impeachment) klausimo nesvarstė. Tai numato spręsti Kongresas šios savaitės pabaigoje.

Įvykiai Rusijoje viso pasaulio dėmesio centre. Svarbūs didžiųjų Amerikos politikų (Brezinskio, Šultso ir kitų) pasisakymai. Kalbėjęs spaudos konferencijoje, prezidentas B. Clintonas pažymėjo, kad B. Jelcinas yra pirmas visuotinai išrinktas Rusijos prezidentas, vadovaujantis demokratijos procesams, laisvos rinkos ekonomikai, privatizacijai. Toks pasisakymas, manau, labai svarbus B. Jelcino pozicijos tvirtumui. Juolab, kad jau buvo kalbama, kad reikia remti patį demokratijos procesą Rusijoje, o ne jo vadovą.

ALT S-gos suruoštoje Kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventės programos dalyviai Chicagoje. Iš k. : Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirm. Vida Jonušienė, kun. Juozas Vaišnys, koncertmeisterė Loreta Meištinkienė, PLB pirm. Bronius Mainys, ALT S-gos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas. Stovi: muz. Algimantas Barniškis ir "Dainavos" ansamblio vadovas Darius Polikaitis.

Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **A. BRAZAUSKAS KALBĖJĘS PER TV PASAKĖ, KAD** Danija, kurioje labai gerai sutvarkyta bankų sistema, pasirengusi šioje srityje padėti Lietuvai. Iš Islandijos, pasakė A. Brazauskas, Lietuva galėtų pasimokyti, kaip šilumos ir elektros energijos gamybai panaudoti geoterminius vandenius.

Pareiškęs apgailestavimą, kad iki šiol nepasirašyta prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo sutartis su Rusija šiems metams, A. Brazauskas pabrėžė atmetęs galimybę dalyvauti NVS šalių vyriausybės naftos ir dujų taryboje. Lietuva jokiose postsovietinėse sąjungose niekada nedalyvaus. To daryti neleidžia ne tik Lietuvos įstatymai, bet ir mūsų įsitikinimai, pasakė Prezidentas.

Kalbėdamas apie sunkią Lietuvos ekonominę padėtį Prezidentas paprašė Lietuvos žmonių išlaikyti rimtį. Jis sakė, kad vyriausybė daro, ką gali, bent iš dalies kompensuodama padidėjusias maisto produktų kainas. Streikai – ne ta priemonė, nuo kurios padėtis galėtų pagerėti.

• **VILNIAUS UNIVERSITETE ATIDARYTAS JUDAISTIKOS STUDIJŲ CENTRAS.** Jame bus rengiami jidiš bei hebrajų kalbų specialistai – žydų kultūros rašytinio palikimo tyrinėtojai. Idėją steigti šį centrą palaikė pasaulio žydų bendruomenė, jos akademiniai sluoksniai, turtingi mėcenatai iš Izraelio užtikrino materialinę paramą.

Centro atidarymo proga buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija "Judaika, žydų civilizacija ir žydų mintis". Joje dalyvavo garsūs žydų tautybės intelektualai, aukšti dvasininkai, valstybės veikėjai iš įvairių pasaulio šalių. Grįžta tie laikai, kai Vilnius buvo vadinamas Lietuvos Jeruzale. Iki 1940 metų Vilniuje veikė pasaulinės reikšmės žydų mokslinis institutas su filialais Jeruzalėje ir New Yorke. Buvo daugiau kaip 100 sinagogų ir maldos namų. Lietuvoje buvo sukurti ir išleisti piemieji pasaulinės žydų literatūros kūriniai.

• **IMONUOJANČIUS SKAIČIUS KOVO 19 D. SPAUDOS KONFERENCIJOJE PATEIKĖ VALSTYBĖS KONTROLIERIUS VIDAS KUNDROTAS.** Štai, buvusi Finansų ministrė Elvyra Kunevičienė ir ministro pavaduotojas Antanas Ivanauskas padarė veiksmus, dėl kurių Lietuvos biudžetas neteko 57 milijonų talonų, 36 tūkstančių JAV dolerių ir 851 tūkstančio Vokietijos markių. Buvusio premjero Gedimino Vagnoriaus padaryti nuostoliai įvertinti vienu milijonu 317 tūkstančių Vokietijos markių ir 629 tūkstančiais talonų. Šių asmenų sprendimu, anot valstybės kontrolieriaus, įvairios organizacijos buvo atleistos nuo mokesčių ar ekonominių sankcijų.

Komendudamas šią spaudos konferenciją, kovo 20 dienos "Lietuvos aidas" rašo, jog valstybės kontrolės veikla, matyt, politizuota. Kad Prunskienė leido "Respublikai" nemokėti mokesčių, Kundrotas apie tai neužsiminė.

• **LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAS AUDRIUS BUTKEVIČIUS** su darbo vizitu lankosi Briuselyje. Kovo 23 dieną NATO būstinėje jis susitiko su NATO Karinių pajėgų Europoje vadu generolu Schalkashvili. Susitikime ministras informavo generolą apie Rusijos kariuomenės išvedimą iš Lietuvos teritorijos, kalbėjosi apie Lietuvos Respublikos ir NATO bendradarbiavimą, grindžiamą šiaurės Atlanto Bendradarbiavimo Tarybos numatytais programomis.

Briuselyje dar numatyti susitikimai su NATO politine vadovybe, išvyka į Stutgartą, kur įsikūrusi JAV karių dalinių Europoje vadovybė. Kovo 29 dieną ministras Audrius Butkevičius dalyvaus šiaurės Atlanto Bendradarbiavimo tarybos gynybos ministrų posėdyje.

• **KOVO 24 DIENĄ VYRIAUSYBĖS POSĖDYJE NUSPRESTA:** netoli Šiaulių esantis Zoknių aerodromas, kai iš jo išsikraustys paskutinės svetimos kariuomenės tarnybos, bus perduotas Šiaulių miesto savivaldybei. Tačiau dalį šio aerodromo su kai kuriais įrenginiais, tarpusavyje susitarus, savivaldybė įpareigota perduoti Krašto apsaugos ministerijai. Dėl aerodromo panaudojimo Šiaulių savivaldybė gaunama daug pasiūlymų iš užsienio šalių, taip pat iš Lietuvos verslininkų. Amerikiečiai šiuo klausimu siūlo surengti netgi tarptautinį suinteresuotų verslininkų pasitarimą.

• **"GENČIŲ NAFTA"– TOKIA BUS BENDRA VALSTYBINĖS GARGŽDŲ NAFTOS GEOLOGIJOS ĮMONĖS IR ŠVEDŲ AKCINĖS BENDROVĖS "SVENSKA PETROLEUM Exploration" verslovė.** Nutarimas dėl jos įsteigimo priimtas kovo 24 dieną Lietuvos Vyriausybės posėdyje. Bendrai verslovei suteikta licencija eksploatuoti čia esantį naftos telkinį. Iš jo per du dešimtmečius numatoma išgauti 1,2 milijono tonų naftos. Ji būtų perdirbama Mažeikiuose. Lietuva iš to turėtų daugiau kaip 100 milijonų JAV dolerių pelno.

• **MAŽDAUG KETVIRTADALIS VALSTYBĖS KAPITALO LIETUVOJE JAU PRIVATIZUOTA.** Tikimasi, kad iki metų galo privačiose rankose bus pusė šalies turto. Bet privatizacijos procesas vyksta ne tolygiai. Pramonėje privatus kapitalas sudaro tik 10 procentų, transporte – 3 procentus, statybose – 25 procentus.

Vienas iš turtingiausių Lietuvoje žmonių Korporacijos "Lietverslas" prezidentas G. Konopliovas pareiškė, kad dabartiniai Lietuvos įstatymai bizniui nėra palankūs, kad sąžiningi žmonės priversti slėpti savo pinigus lagaminuose – ir

RUSIJOS PREZIDENTAS BORIS JELCINAS

kovo 20 d. per televiziją pasakė kalbą visos šalies gyventojams, pareiškdamas, kad jis ignoruos įstatymų leidėjų valią ir balandžio 25 d., kaip buvo numatęs, skelbs visos šalies mastu referendumą, kuriuo gyventojai pasisakytų, kas turi valdyti šalį: prezidentas ar įstatymų leidėjai. Jelcinas taip pat pranešė, kad jis tuo pačiu prašys gyventojus pasisakyti, ar jie pritaria konstitucijos pakeitimui, kad būtų paleistas Liaudies deputatų kongresas, pats aukščiausias Rusijos įstatymų leidėjų organas, ir jo vietoje būtų išrinktas Vakarų stiliaus parlamentas. Kad galėtų pagreitinti vykdomas reformas, iki pravedant referendumą Jelcinas vadovautų šaliai pagal specialų dekretą. Jelcinas pasakė, jog jis ignoruotų bet kurį parlamento veiksmą ar konstitucinio teismo sprendimą, kuris, kaip jis mano, pažeistų jo, kaip prezidento, galią. Jelcinas pastebėjo, kad konstituciniu teismu, kuris atliktų esminį vaidmenį bet kurioje pastangoje jį apkaltinti, negalima būtų pasitikėti, kad jis veikia kaip bešališkas arbitras. "Aš tai atvirai sakau, imdamasis lemiamų priemonių. Jei mes dabar nesustabdysim politinių neramumų, jei neištengsime duoti galingą impulsą ekonominėms reformoms, tai šalis pasiners anarchijon", kalbėjo Jelcinas kovo 20 d.

Rytojaus dieną susirinkus posėdžio ministerių kabinetui, Jelcinas vienbalsiai laimėjo svarbų pritarimą, už referendumą pasisakius ir trims saugumo srities ministeriams – gynybos, saugumo ir vidaus reikalų. Tuo pačiu metu Jelcino priešai parlamente pradėjo ruošti kelią procesui jį apkaltinti (impeaching), bet ne taip aršiai, kaip kai kurie griežtosios linijos šalininkai reikalavo. Maskvoje vyko demonstracijos už ir prieš Jelciną. Demonstracijų metu vienur buvo nešami Jelcino ir Jėzaus Kristaus paveikslai, o kitur Stalino. Visa tai įvyko prieš DIRVAI išsiunčiant šią apžvalgą. Kokia Jelcino padėtis šiandien, skaitytojai žino iš televizijos, radijo ir didžiųjų dienraščių pranešimų.

nuo valdžios, ir nuo reketininkų. Jo žiniomis, vien Kauno zonoje pagrindinio kapitalo yra milijardai JAV dolerių. Verslininkų sąjungos prezidentas A. Stašaitis sako, kad verslininkai neleis kurti socializmo už jų pinigus. Liberalų sąjungos pirmininko Š. Davainio žodžiais, reikia atmesti ambicijas, susivienyti ir bandyti veikti legaliai: rengti įstatymų projektus, dalyvauti rinkimuose į valdžią, reikalauti, kad verslininkų balsas būtų lemiantis. Ekonomikos daktaro profesoriaus K. Glavecko nuomone, vyriausybė neturi konkretaus plano, kaip gelbėti Lietuvos ūkį. Investicijų sukaupta daug, bet lėšos plaukia į užsienio bankus.

EUROPOJE IR PASAULYJE

PREZIDENTAS CLINTONAS ĮSITIKINĖS, KAD JELCINAS

ir toliau lieka stipriausia demokratijos Rusijoje viltimi, kovo 20 d. tuojau po Jelcino kalbos pareiškė, kad į bėdas patekęs Rusijos prezidentas ir toliau, "tebėra mūsų remiamas", ir jis tikisi, jog abu tikrai susitiks viršūnių konferencijoje Vancouverio mieste, Kanadoje. Pareiškime, kurį perskaitė Baltųjų rūmų pareigūnas spaudai, prezidentas Clintonas pasakė, kad "Rusijos prezidentas Boris Jelcinas yra vadovas istorinio sąjūdžio, vedančio Rusiją į demokratiją ir laisvos rinkos ekonomiką".

PRIEŠ KURĮ LAIKĄ DIENRAŠTYJE "CHICAGO TRIBUNE" paskelbtoje skiltyje bendradarbis Paul Greenberg apie Stalino laikų Rusiją ir jos dabartį kiek ironiškai rašė: Tai buvo 1953 m. kovo 5 d. Tai buvo tiesa, netikėta tiesa: Stalinas – plieninis, nemirštantis žmogus – pasirodė esąs mirtingas. Tas pats Stalinas, kurį jau vaikų darželio mokiniai buvo mokomi garbinti. Tai Stalinas, kurio didžiuliai plakatai buvo iškabinėti ar nešami gegužės pirmosios paraduose. Tai viena ir nepakeičiama centrinė figūra virš Lenino mauzoliejiaus Maskvoje. Dabar jo jau nebėra. Kaip tai gali būti: Dievas nėra miręs. Tie, kurie kalba apie bedieviškąjį komunizmą, klysta: jis turi ritualą, doktriną, jis yra dievas. Jo atvaizdą galima rasti bet kurioje valdžios įstaigoje, mokykloje, viešojoje aikštėje. Savo laiku juo buvo Marksas, vėliau Leninas, o 1953 m. kovo 5 d. buvo Stalinas. Dievas gali keistis, bet nemirti. Niekados. Tik tie, kurie atrodė nejautrūs, kurie (Stalino laikais) pasikeisdamavo tik atsargiais žvilgtelėjimais, kurie niekad nekalbėjo tokiais klausimais, kurių kas nors svetimas gali klausytis... jie tik išdrįso turėti viltį. Jie ir girdėjo pirmąjį atlydžio tarkstelėjimą.

Poetas Yevtushenko autobiografijoje rašė: "1953 m. kovo 5 įvykis – Stalino mirtis – sukrėtė Rusiją. Aš ju-

tau, kad beveik neįmanoma įsivaizduoti, jog jis mirė. Tokia jis buvo būtina gyvenimo dalis. Jam mirus šalis pasijuto beveik visuotinai suparalyžuota. Išmokyti galvoti, kad Stalinas globoja kiekvieno piliečio gyvenimą, be jo žmonės pasijuto esą pasimetę ir sugluminti. Visa Rusija verkė. Ir aš verkiau. Verkėm nuoširdžiai, su liūdesiu ištikus nelaimei, ir taip pat su baime dėl ateities..."

Dabar, 40 metų praėjus, toliau rašo Greenberg, Rusija vėl kovoja, šį kartą gyvendama laisvėje. Tos pačios minios, kurios susirinko ir verkė Stalino laidotu vėse, tos pačios minios, kurios rugpiučio mėnesį po pučo sveikino Borisą Jelciną, kai Rusija pati išsivadavo, dabar vėl liejasi į gatves įpykusios, kad laisvė esanti netikra užmačia, kad nebėra, kas duoda įsakymus. Šių metų kovo 5 d. Stalino garbintojai susirinko prie jo kapo Kremliaus sienoje. Jie demonstravo Maskvos centre. Jie tebelaukia įsakymų, tebelaukia senųjų laikų, kai vyko valymai, teroras, žmonės buvo tremiami į Gulagą. Taip buvo visą laiką, gyvenant Sovietų Sąjungos tamsiąsias dienas. Dabar senieji atspindžiai prailgėja. Rusija pasilieka Rusija...

LENKIJOS SEIMAS 203-MIS BALS AIS PRIEŠ IR 181 UŽ atmetė įstatymo projektą, pagal kurį šeši šimtai valstybei priklausančių įmonių vienu metu pereitų į privačias rankas. Tai buvo smūgis vyriausybės vykdomai ekonominių reformų programai. Ministrė pirmininkė Hanna Suchocka balsavimo rezultatais buvo nustebinta ir jie atvėrė skilimą premjerės vadovaujamoje devynių grupių koalicijoje, iškeldama abejonių dėl jos vadovaujamos aštuonių mėnesių gyvuojančios vyriausybės ateities.

PRANCŪZIJOS KOVO 21 D. ĮVYKO RINKIMŲ Į PARLAMENTĄ pirmas ratas, kuriame didelę balsų daugumą laimėjo konservatyviųjų susivienijimas. Negalutiniais duomenimis atrodo, kad konservatyvieji bus laimėję apie 85 procentus vietų parlamente, o socialistai pralaimėję daugiau negu tris ketvirtadalius turimų vietų. Antras balsavimo ratas turėjo įvykti kovo 28 d., kur iš anksto buvo numatyta, kad socialistai turėtų savo padėtį kiek pagerinti.

VI.R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VOKIEČIŲ KERŠTAS JŲ PLANAMS NEPAVYKUS

Juozas Žygas

Kuomet vokiečių karo mašina be didelio pasipriešinimo į rytus riedėjo, tai jie buvo išdidūs ir kalbėtis nenorėjo. Jų planuose buvo Rytų Europos kolonizacija, o tautos, kurios buvo ant jų kelio, turėjo būti nustumtos arba sunaikintos.

Jie iš karto parodė savo tikrąjį veidą, nebuvo tokie veidmainiai, kaip Vakarų sąjungininkai – kurie už Atlanto chartos slėpėsi. Jeigu būtų atsižvelgę į lietuvių tautinius interesus, tai 1941 m. liepos – rugpjūčio mėnesiais Lietuvoje buvo tokios nuotaikos, kad savųjų prarastos mobilizacijos beveik niekas nebūtų vengęs. Tada vokiečiams kitų pagalbos nereikėjo, kadangi pergalės vaisiais, su kitais dalintis nenorėjo.

Kuomet frontas prie Maskvos ir Leningrado sustojo. Iš pradžių vokiečių karo mašina į purvą įklimpo, o paskui jame išalo. Vokiečiai darėsi nervuoti, pradėjo lietuvius raginti į "bendrą kovą" įsijungti. Pirmiausiai paskelbė transporto tarnybos mobilizaciją.

Šiauriniame fronte, prie Ilmenio, vokiečių ištiguosius daliniams aprūpinti reikėjo grįžti į arklio jėgą. Tad ūkininkai turėjo pristatyti arklius, vežimus ir jiems palydovus. Po to sekė jaunų vyrų mobilizacijos, kurias lietuviai ignoravo. Lietuviams savanoriškai nestojant, pradėjo jaunus vyrus gaudyti. Kadangi pagrindžio spauda ir rezistencinės grupės, ragino vokiečių potvarkių neklausyti ir jų nevykdyti. Tad ir lietuvių policija į vokiškus potvarkius pro pirštus težiūrėjo.

Nežiūrint vokiečių grasinimų, jų mobilizaciniai planai į lietuvių pasipriešinimą suduždavo. Tik Lietuvoje ir Lenkijoje vokiečiai negalėjo SS dalinių suorganizuoti. Civilinė administracija, dėl savo nesėkmių kaltino lietuvių inteligentią, kuri kurstan-

ti liaudį. Pasiremddami tuo motyvu, vokiečiai pradėjo uždarinėti aukštąsias mokyklas ir universitetą.

Kad pakeltų savo nusmukusį svorį, SS dalinių organizavimo ėmėsi SS policijos vadas gen. maj. Wysocki. Pogrindžio spaudai griežtai pasisakius ir savanoriams į dalinius nestojant, vokiečių civilinė administracija nutarė, kad įbauginimui reikia areštuoti vadovaujančius intelektualus.

Tokių asmenų sąrašą Gestapas jau seniai buvo sudaręs. Tad laiko negaištant, 1943 m. kovo 16-19 d. buvo areštuoti 46 asmenys. Jie buvo pavadinti "įkaitais" ir išvežti į Stuthof koncentracijos stovyklą. Nors visi buvo lietuviškos veiklos žmonės, tačiau keletas iš jų buvo beveik visuotinai žinomi (bent man buvo žinomi), būtent: prof. Balys Sruoga, prof. Vladas Jurgutis, kun. Alfonsas Lipniūnas, kun. Stasys Yla, prof. Mečislovas Mackevičius. Reikia pastebėti, išvežtųjų tarpe buvo ir "Dirvos" skaitytojams žinomas Jonas Čiuberkis, buvęs "Dirvos" redaktorius.

Šie "įkaitai" lagerio ad-

"Dainavos" ansamblis, vadovaujamas Dariaus Polikaičio išpildė dalį meninės programos ALT S-gos suruoštame Kovo 11-tos d. minėjime Chicagoje. Ansamblyje dalyvauja aštuoni Polikaičių šeimos nariai.

KORP. NEO-LITHUANIA FLORIDOJE

Būrys korporantų, pabėgę nuo žiemos šalčių, savo saulėlydžio dienas leidžia gražiai įsikūrę St. Petersburg Beach Floridoje. Jie palaiko tarpusavio ryšį ir kartais nuo karto susirenka pasidalinti mintimis bei pabendrauti. Be to žiemos metu jų skaičius žy-

ministracijos terminologijoje buvo vadinama "privilegijuota" grupė. Nežiūrint kad iš tos 46 asmenų grupės 11 iš jų žuvo nesulaukę karo pabaigos (K. Bauba, J. Budrys, Pr. Germantas, Br. Grigas, A. Januševičius, P. Kerpė, A. Lipniūnas, Z. Masaitis, St. Puodžius, A. Tumėnas, V. Tumėnas), o kurie išliko – tai buvo nustoję sveikatos. Jie buvo kovotojai, kurie nepalūžo, jų atminimas mūsų širdyse liko gyvas. Mes juos prisimename, kaip kovotojus už tautos laisvę.

Kadangi vyko nuožmus karas, degė miestai ir griuvo Europos kultūros centrai. Tad jų ir kitų į juos panašių auka, pasaulyje liko beveik nepastebėta.

miai paauga, nes tuo metu iš šiaurinių miestų, ieškodami malonesnio klimato, privaziuoja nemažai ir korporantų. Kartą metuose jie surengia platesnį subuvimą pasikviesti savo draugus bei gimi-

Taigi ir šiemet kovo 2 d. susirinko virš 30 korporantų ir svečių Tėvų pranciškonų koplyčioje pamaldoms už visus žuvusius ir mirusius Korp. Neo-Lithuania narius. Ta intencija pamaldas atlaikė kun. Čyvas dalyvaujant ir prelatui J. Antanavičiui iš Panevėžio, kuris buvo atvykęs čia prarasti rekolekcijas. Po pamaldų visi rinkosi Colonial restorane užkandžiams, kur turėjo progos artimiau pabendrauti.

Korp. Neo-Lithuania Floridos padalinio pirmininkas kol. Antanas Diškėnas pasveikino susirinkusius ir pakvietė kol. Joną Jurkūną pakalbėti apie korporantų gyvenimus karo ir abiejų okupacijų metu. Kol. Jurkūnas išryškino aktyvų korporantų dalyvavimą pagrindžio veikloje užimant net ir vadovaujančias pozicijas ypač

Laisvės Kovotojų Sąjungoje. Pagal jo surinktus duomenis Neo-Lithuania skaudžiai nukentėjo per suėmimus, deportacijas ir bolševikų bei vokiečių okupacijas – iš viso buvo areštuota 122 korporantai, iš kurių 53 žuvo. Čia jis apibūdino keletos korporantų žuvimo aplinkybes bei jų nuveiktus darbus. Nuo korporacijos įsisteigimo iki šiol jau yra mirusių virš 400 korporantų, taigi šiandieninės pamaldos už mirusius korporantus yra tikrai prasmingos.

Šiame pobuvyje dalyvavo ir tik ką iš Chicagos atvykęs Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos narys kol. Vaclovas Mažeika. Jis buvo pakviestas padaryti pranešimą apie vyr. valdybos veiklą ir korporaciją Lietuvoje. Kolega V. Mažeika gana išsamiai nupasakojo vyr. valdybos rūpesčius ir darbus. Būtent: suruošė 1991 m. kovo 11 d. minėjimą Pasaulio lietuvių centre Lemon-te, dalyvavo Tautinės Sąjungos seime St. Petersburg Floridoje, pasiūdino 100 kepuraičių iš kurių 20 jau nusiųsta Lietuvon, nuvežė į Lietuvą korporacijos filisterio rašytojo Spalio – Giedraičio peklus ir dalyvavo iškilmingose pamaldose už Spalį Iguolos bažnyčioje Kaune. Nuvežė jauniems korporantams Lietuvoje 30 korporantiškų marškinėlių, parašė raštus Kauno burmistrui, Ministrui pirmininkui ir Aukščiausios tarybos pirmininkui prašant grąžinti korporacijos rūmus Kaune Parodos 26, testdami Simo Kaštelionio pradėtą novelių premijos finansavimą skiria kasmet 700 dolerių Dirvos novelės premijai, rūpinasi korporacijos knygos spausdinimu, kuri yra jau galutinai paruošta.

Gauti atsakymai iš Lietuvos valdžios dėl rūmų grąžinimo korporacijai kol kas yra neigiami, nes, pagal jų aiškinimą, nėra dar tokio įstatymo priimta pagal kurį būtų galima grąžinti turtą visuomeninėm organizacijom.

(Nukelta į 5 psl.)

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventės minėjimo programos dalyviai: dr. L. Kriaučiūnas su dukra V. Jonušiene ir anūke Kristina. Ir J. Lendraitis su dukrelėmis Lina ir Nida.

Ir. Kriaučiūnienės nuotr.

PASIKALBĖJIMAS SU JŪRATE BUDRIENE

Rita Likanderytė

Chicagos lietuvių tarpe ši pavardė dažnai linksniuojama. Jūratė – tai jaunosios kartos veikėja, kuri šiomis dienomis visą savo laiką praleidžia Seklyčios antrame aukšte, kur yra jau išgarsėjęs JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos komitetas – Lietuvių Vaikų Viltis. Tarp įvairių pasitarimų, pasikalbėjimų ir posėdžių, Jūratė mielai sutiko pasidalinti mintimis.

RL: Ačiū, Jūrate, kad radai laiko su mumis pasikalbėti. Gal galėtum visus skaitytojus vėl trumpai supažindinti su Lietuvos Vaikų Viltimi.

JB: Mintis šį komitetą organizuoti gimė 1990 m. rudenį, kai tėv. Antanas Saulaitis, SJ., pranešė, kad Chicagos Shriners Ligoninė veltui gydo iš viso pasaulio atvežtus vaikus, sergančius įvairiom ortopedinėmis ligomis.

Po susitikimo su Shriners ligoninės vyriausiu chirurgu dr. John Lubicky buvo sutarta, kad Chicagos Shriners ligoninė kiekvienais metais priims gydyti 12 Lietuvos vaikų, kurių diagnozė atitinka Shriners ligoninės nustatytus bruožams. 1991 metais kovo mėn. buvo atidaryta JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos patalpose Lietuvos Vaikų Viltis raštinė ir pasamdyta koordinatore.

RL: O kokios yra tavo pareigos šiame komitete?

JB: Aš dabar ir esu Lietuvos Vaikų Vilties koordinatore. Šį darbą anksčiau sąžiningai tvarkė Teresė Drutytė Šoliūnienė, bet jai sulaukus šeimos prieauglio, ji iš pareigų pasitraukė ir aš buvau kviesta toliau tęsti jos pradėtą darbą.

RL: Kas įeina į koordinatore darbą?

JB: Kaip vardas sako – aš koordinuoju ir koordinuoju viską – palaikau ryšį tarp Shriners ligoninės ir Lietuvos daktarų Vilniuje ir Kaune, peržiūriu visų prašymų dokumentus, kad vaikas tikrai atitinka Shriners reikalavimus, kad prisiųstų visus reikalingus duomenis, nuotraukas, ligos istoriją. Padėdu atvykti, suorganizuoti apgyvendinimą ir kartu atvykstančių globėjų atvežimą bei globą. Darbo yra labai daug, ir dienoje būna permažai darbo valandų.

RL: Kiek dabar gydosi Chicagoje vaikų? Kaip sekasi jiems čia gydytis?

JB: Dabar Chicagoje liko 7 vaikai, daugumas jų jau po operacijų, su gipsais, jiems beliko sustiprėti ir tada pradėti terapiją.

Kęstutis yra pilname (viso kūno) gipse, gipsą turėtų nuimti kovo pabaigoje. Jam tada nusimato terapiją, kad vėl išmokytų vaikščioti. Jis turbūt bus pakankamai pasveikęs, kad gegužės pradžioje jau galėtų važiuoti atgal į Lietuvą.

Gabrielei padaryta antra kojos operacija – jai buvo ištemptas kojos kaulas, sutaisytas kojos kauliukas ir ištiesinti keli raumenys. Jai turbūt, reikės dar tris savaites būti gipse, o po to terapiją, ir ji tikriausia galės namo važiuoti balandžio pabaigoje.

Poviliukui ir Žydrui daktarai dar nežino ar bus galima padėti, daromi įvairiausi tyrimai.

Violetai pataisyta kiškio lūpytė (jos nugara buvo šių pačių daktarų ištiesinta rudeni – spalio mėn.) – ji dabar lanko kalbos terapiją.

Lietuvos Vaikų Vilties vaikai ir motinos su Jūrate Budriene, koordinatore (Sėdi iš kairės – ant jos kelių Violeta).

Jonukui padaryta antra nugaros operacija. Jam gali tekti 3 mėnesius būti gipse o po to terapiją. Namų jis turėtų važiuoti birželio viduryje.

Deimantei buvo padarytos operacijos abiem kojom – kojų kaulai buvo ištempti, raumenys sutvarkyti. Ji bus gipse dar šešioms savaitėms, po to ir jai terapiją. Į Lietuvą turėtų sugrįžti gegužės mėn.

RL: O kiek dar atvažiuos šiais metais?

JB: Atvažiuoja dar keturi vaikai – vienas kovo pabaigoje o kiti trys balandžio pradžioje. Kai tik vieni išvažiuoja, kiti tuoj atvažiuoja.

RL: Visiems turbūt labai įdomu sužinoti ar visi Lietuvos vaikai gali būti priimti tokiam gydymui? Kokia yra atrankos eiga? Nuo ko reikia pradėti?

JB: Šis sudėtingas klausimas reikalauja tikslaus atsakymo. Pasistengsiu viską išdėstyti kaip ir nuo ko pradėti. Shriners ligoninės priima ir gydo vaikus iki 18 metų amžiaus, kurie reikiamos pagalbos negali gauti Lietuvoje ir kurių ligos diagnozė atitinka šiems nustatytiems Shriners ligoninių reikalavimams: Scoliosis –

stuburo iškreipimas; Osteogenesis imperfecta – trapių kaulų liga; ortopedinės problemos; nenormalus rankų ir kojų (club foot) augimas bei nugaros problemos; klubų išsivystymo liga (Legg-Perthes) ar išnirimas; Rachita (rickets) – kojų iškreipimas ir tam tikros odos apdegimo problemos.

Tėvai, kurių vaikai serga tokiomis ligomis ir kurių diagnozė atitinka šiems reikalavimams, kreipiasi į vieną iš Lietuvoje veikiančių Lietuvos Vaikų Viltis įgaliotų atrankos komitetų vadovų – dr. Alfonsą Vingrą Vilniuje arba dr. Viktorą Kriaučiūną Kaune. Nustatius, kad diagnozė tiksliai atitinka Shriners ligoninių reikalavimus, užpildomos anglų kalba. Shriners ligoninių gydymo prašymo anketos, (kurias galima gauti tik pas dr. Vingrą ar pas dr. Kriaučiūną) ir kartu su rentgenogramomis, nuotraukomis, įvairių skiepų ir ligos istorijos duomenimis yra pristatomos man. Aš peržiūriu ir patikrinu, kad anketos yra tinkamai ir tiksliai užpildytos, perduodu visą prašymų dokumentaciją į Shriners ligoninę.

Shriners ligoninių specialistai daktarai, gavę prašymų dokumentaciją, sprendžia ar vaikui bus galima padėti. Jeigu daktarai nutaria, kad galima vaikui padėti, pranešama man ir nustatoma patikrinimo data. Tada Lietuvos Vaikų Viltis su tvarko priimtiems gydymui vaikams ir vienam globėjui visą reikalingą į JAV atvykti dokumentaciją (vizos, lėktuvų bilietus ir t.t.). Visa ši atrankos proceso eiga užtrunka maždaug šešis mėnesius.

Labai svarbu pabrėžti, kad nuo pat pradžios iki pat atrankos proceso galo, visi sprendimai yra Shriners ligoninių specialistų daktarų rankose. Atrenkami vaikai, pagal griežtus ir grynai Shriners ligoninių nustatytus principus.

Tikiuos, kad ši informacija padės visiems ir atsakys į neaiškius klausimus.

Turiu dar vieną klausimą. Juk visas šis gydymas labai brangiai kainuoja. Kaip su lėšom?

JB: Vaikams reikiamą specifinę medicininę pagalbą suteikia Shriners ligoninės veltui. Prieš – operaciniai tyrimai, pačios operacijos ir po-operacinė priežiūra siekia neapskaičiuojamus milijonus dolerių. Vieno vaiko ir kartu atvykusio tėvo/globėjo mėnesinio išlaidų vidurkis siekia \$1,000.00 mėnesiui, o gydymo proceso vidurkis yra šeši mėnesiai. Lėšų telkimu rūpinasi energinga Gražina Liautaud ir jos komisija.

Didelė dalis lėšų ateina iš Motinos Dienos vajaus ir prieškalėdinio priėmimo. Didžiausią procentą surenkamų lėšų, vis dėlto, sudaro lietuviškos išeivijos pavienių asmenų ir organizacijų parama. Šie asmenys ir organizacijos, supratę reikalo svarbą, be jokios tiesioginės paskatos ar prašymo gerširdiškai aukoja.

RL: Jūrate, labai ačiū už laiką ir visą reikalingą informaciją. Linkime daug sėkmės visuose tolimesniuose darbuose ir užsimojimuose.

Papildoma informacija ar kitų žinių galima gauti kreipsiantis į Lietuvos Vaikų Viltis šiuo adresu ir telefonu: 2711 W. 71 st Street, Chicago IL 60629 U.S.A. (312) 476-0664).

EASY WORK!
EXCELLENT PAY!
TAKING SNAPSHOTS.
SEND SASE TO:

Mary Distel
1515 Grand Blvd.
Barberton, Ohio 44203

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

LVV Vaikai Violeta, Deimantė ir Gabrielė bei jų motinos ir savanoriai su koordinatore Jūrate Budriene ir Lietuvių Amatininkų klubo vicepirmininku Shrinieriu Antanu Budriu.

*Kas vežioja vaikus į ligoninę
ir oplauko dolerius*

METAFORŲ SMUIKO MELODIJA

Vacys Kavaliūnas

Poezija, sako savo knygoje "Poezijos situacija" prancūzų filosofas Maritain, gimsta žmogaus būties gelmėse jam susitikus su tikrove. O Reverdy, kito prancūzų filosofo, teigimu, – ir su savuoju likimu pačia giliaja – egzistencine prasme.

Tokios mintys šmėstelina ir susitikus su poeto Balio Augino ketvirtąją lyrikos knygą "Metaforų smuikas", estetiškai išleista Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovė. Kietu tamsiai žalios spalvos viršeliu įstrižai į viršų bėga auksinėmis raidėmis autoriaus parašas.

Knygos viduje – dedikacija prieš dvejus metus mirusiai žmonai Valerijai, per anksti išskridusiai, sako poetas, iš mūsų lizdo, į kurią jis kreipiasi pačiais gražiaisiais žodžiais, iš kurių aidai gilus netekties skausmas:

Valele,

Tavo lūpose skambėjo mūsų svajonės,
Akyse švietė pasišventimo saulė –
Vėtrose buvai vilties šviesa,
Nušvietusi mano gyvenimą –

Tai tarsi laiškas, rašytas paties poeto ranka (faksimilė), kurio nuoširdumas ir iš jo kylantis skausmas primena Viktoro Hugo "Kontempliacijas" – pačią gražiąją didžiojo rašytojo ir poeto lyrikos puokštę, išsiskleidusią nepraeinančio tėvo skausmo žiedais, Senoje nuskendus jo dukrelei Leopoldinai, kurios jis niekad neužmiršo. Ji visada buvo gyva jo mintyse ir sieloje – jis ją matė ir girdėjo jos žodžius ir žingsnų.

Neužmiršo savo Valerijos ir Balys Auginas. Eilėraščio "Nuskendus liepsna" žodžiais, ji šešėlių žingsniais vaikšto jo mintyse:

Kai aplankau
Tą žemės kauburėlį –
Žinau – namai čia tavo amžini:
Esi dalis ir žemės
Ir šešėlių,
Esi nuskendus liepsna
Prisiminimų vandenį –

Sapnuos kartu mes grįždavom
Į seną tėviškės malūną –
Nūnai šešėlių žingsniais vaikštai
Tik mano menėje minčių –

Jau ir šiose Balio Augino poezijos eilutėse pasigirsta jo "Metaforų smuikas". Jo melodijoje, banguojančioje per visą knygą, susilieja garsai ir spalvos. Atsiskleidžia ir jo poetinio žodžio gyvenimas, jo prasmės gelmės, pereinančios už žemės kelio ribų, ir jo grožiniai – estetiški bruožai.

Pagrindinis jo žodžio pasaulio pradas – metafora, kuri – platesniaja prasme – apima ir daugelį kitų poetinės kalbos momentų. Sutinkame čia ir sinesteziją, kai garsai matomi, o spalvos girdimos. Ryškus pavyzdys – eilėraštis: "Žalioji giesmė", kuris pasižymi ir garso dažnu kartojimu – aliteracija:

Pumpurui gieda varnėnas,
Žemei dangų neša žibutės –
Šviečia aksomu krūmas kiekvienas,
Plieskia lapų žalios lemputės –

Žalsvą rūbą velkasi klevas,
Senas ažuolas dairo pakumpės –
Skrenda paukščio giesmė sužaliavus,
Jos pažadintas šokteli jėvas
Į žaliąsias pavasario klumpes.

Pagrindinis "Metaforų smuiko" melodijos motyvas, kuris atsiskleidžia jos bangavime, yra žmogus. Siūbuoja jis čia tarp žemės ir dangaus, o laiko plotmėje – tarp dabarties, ateities ir praeities. Tačiau laikas – psichologiškai – be išorinės erdvės daiktų egzistuoti nepajėgia. Ir "Metaforų smuiko" autorius sugrįžta į praeitį žemės keliu, nutviekiant praradimo liūdesio spalvomis, kurios aidai iš eilėraščio "Voratinklis ant akmens":

Rugsėjo saulėje sugrįžta
Voratinkliai iš praeities –
Su vasarų nuvytusiais paveikslais,
Su kirvarpų ir metų
Sukapota praeitim –

Ir aš voratinklių svajonėse
Regiu pavasarį vaikystės veidą –
Girdžiu, kaip šaukia bruknės

Toli brūzgynuos,
Tėviškės miškuos –

Tėviškės miškai. Ir žemė gimtoji. Ir namai gimtieji. Jie labai giliai – mistiškai suaugę su mūsų būties gelmėmis. Mes visada sugrįžtame į juos. Sugrįžta į juos, į savo gimtuosius namus, ir "Metaforų smuiko" autorius, eilėraščio "Tėviškės durų šauksmas" žodžiais, šaukiamas paliktų namų skausmo:

Kiekvieną kartą, kai atveriu
Brolišką glėbį namų,
Degantį sutikimo džiaugsmu –
Regiu kaitrias akių žarijas
Ir palaimintą ilgesio lietų –

Bet, kai palikęs namus,
Išeini –
Lydi mano atodūsių aidas,
Rauda slenksčio vinis,
Liūdi gimtasis žaizdras –

Dar galingiau gimtosios žemės dvasia, pereidama mistinėn plotmėn, atsiskleidžia "Metaforų smuiko" "Žemės traukos" eilėraštyje, paliečiančiame ir egzistencinį – likiminį žmogaus kelio momentą – mirtį:

Mane –
Šlamančią senmiškio samaną –
Žemės magneto trauka

Tolydžio vis traukia į šiaurę –
N a m o.

Kur motinos maldos
Tylinčiam smėlyje miega
Ir laukia manęs –

Tačiau "Metaforų smuiko" melodijoje nėra juodo pesimizmo tonų. Ir mirtis joje nėra nebūties bedugnė. Eilėraštyje "Sužydėsime amžinumu", kuriame pajuntami ir Valerijos žingsnių aidai, pro juodas spalvas suspindi ir šviesos spinduliai:

Nedrebėk prieš artėjantį vakarą
Nebijok ir nakties tamsumos –
Tau šilkinę galaktikos skarą
Dovanosiu sietyną namuos –

Juodas kriaušės nuskins erdvės soduose
Liūdnaakė naktis dykumų –
Ir svajonių ir elgesio godose
Sužydėsime amžinumu –

Už žemės kelio ribų – į metafizines tolas "Metaforų smuiko" autorius pereina paskutiniame knygos eilėraštyje "Priešaušrio psalmė prisikėlimui", kuriame dangus susijungia su žeme, o poeto kelio žingsniai su Dievu, kuris praeina mistiškais mūsų žemės plotais – Žemaičių Kalvarija ir Meškučių Kryžių Kalnu:

Atsiklaupiu
Ant savo sielvarto
Po Didžiojo Penktadienio
Dangaus pilkaisiais pelenais –
Tebūnie Tavo dieviška valia:

Paleisk saulėtekį, įkliuvusį
Voratinklio nelaisvėn –
Klajūno spyglį
Iš paukščio ilgesio dainos
Išrauk!

Ir tamsią mano žemę
Tu apsodink
Išganymo Lelijomis
Ir laisvės medžiais –

Paskutinis knygos puslapis. Jį užverti ir klausai. Tylu, o tu girdi. Girdi "Metaforų smuiko" melodiją ir Prisikėlimo psalmės žodžius: Klajūno spyglį iš paukščio ilgesio giesmės išrauk.

Balys Auginas – Metaforų Smuikas. Ketvirtoji lyrikos knyga 207 psl. teksto, kietais viršeliais. Išleido Lietuvių Veteranų Sąjunga Ramovė, Clevelando skyrius. Knyga parduodama po 12 dol. Siunčiant paštu po 14 dol. Knygos atspausta 300 egz.

Balys Auginas

KORP! NEO LITHUANIA

(Atkelta iš 3 psl.)

Korporacija Neo-Lithuania Lietuvoje auga ir stiprėja, jai vadovauja jaunas kol. Jonas Vitkauskas. Lietuvos korporantai yra pilni energijos ir turi gana ambicingų sumanymų. Vienas iš tų sumanymų – tai korporacijos žurnalo "Akademikas" atgaivinimas. Ir tai ne tušti pažadai, bet tikrenybė – "Akademiko" pirmas numeris jau pasiekė mus ir jūs turėsite progos jį įsigyti. Tai yra didelis jaunųjų Lietuvos korporantų darbas ir jie yra verti pagyrimo. Mums tik lieka nuoširdžiai paremti jų pastangas, prenumeruoti "Akademiką" ir juos paremti finansiniais. Be to jie yra numatę išleisti A. Baltrušienės atsiminimų knygą "Kelionė į niekur ir atgal", ruošti koncertus bei seminarus, pagaminti video ir brošiūrą apie korporaciją. Tam viskam įvykdyti yra reikalinga lėšų. Vyr. valdyba, pritar-dama jų sumanymams, paskyrė atitinkamą sumą pinigų, kurie praėjusią vasarą buvo nuvežti ir įteikti.

Po kol. V. Mažeikos pranešimo dar žodį tarė prel. J. Antanavičius apibūdindamas dabartinę padėtį Lietuvoje po prezidentinių rinkimų ir pasidžiaugdamas, kad korporantai savo suėjimą pradėjo malda.

Visi pobūvio dalyviai, išklause pranešimų ir pasivaishinę restorano patiektom gėrybėm, skirstėsi namo patenkinti tokio pobūdžio pabendra-vimu.

Dabartinę Korp. Neo-Lithuania Floridos padalinio valdybą sudaro: Antanas Diškėnas – pirmininkas ir išdininkas, Jonas Maurukas – vicepirmininkas, Janina Staškutė – sekretorė, ir du atstovai iš rytinių Floridos pakraščių – Vytautas Abraitis (Daytona), Juozas Maurukas (Miami). V.M.

LYGUMŲ INDĖNAI

Dr. A. Čepulis

Dr. A. Čepulis 1989 metais baigęs savo chirurgijos praktiką išvažiavo į Pietų Dakotą gydyti Sioux indėnų. Jį ten, atrodo, nuvedė žingeidumas susitikti tuos, apie kuriuos jaunystėje skaitė Karl May knygoje (gal kas dar atsimena Winetou ar Sidabro ešero turtus). Ten jam greitai kilo noras susipažinti su tikra Amerikos indėnų tragedija. Šiame rašinyje ir yra maža indėnų istorijos santrauka.

Dirvos redakcija

Pirmą kartą nuvažiavus į Rosebud S.D., ligoninę mane bendradarbiai pakartotinai klausė, kas mane atvedė į šį pasaulio užmirštą kraštą. Pradžioj ir man nebuvo labai aišku, bet pamačius šio krašto buvusiųjų valdovų gyvenimo vargą ir visišką beviltiškumą kilo klausimas, kaip jie atsirado rezervatuose ir kodėl jie ten dar yra?

Pereito šimtmečio Amerikos istorijos rašymas priklausė nuo autoriaus kilmės. Jei naujakurių palikuonis – jei prosenelis buvo armijos pulkininkas – pažiūra į indėnus kita. O jei yra indėnų kraujo – dar kita.

Tolimesnis pasakojimas liečia daugiausia Sioux indėnų likimą, kurių gentys, ispanams atkeliaujant į Amerikos kontinentą, gyveno vidurinių lygumų pakraščiuose, vertėsi žemdirbyste ir tik mažai medžiokle. Aštuoniolikto šimtmečio antrojo pusėj ispanų atvežti arkliai daug kur pasidarė laukiniai. Indėnai pradžioj juos medžiogavo mėsa, bet greit ir labai sekmingai pradėjo naudoti nešioti krovinius ir jais joti.

Arkliai labai pakeitė indėnų gyvenimo būdą. Iš sėslių žemdirbių pasidarė plačiai judantys medžiotojai. Jie pradėjo sekioti keliaujančias bisonų (buffalo) kaimenes kurios jiems ir jų šeimoms davė pastogę, maistą ir aprangą.

Kai pirmi baltieji pasirodė vidurinėse lygumose, maždaug 1/4 milijono indėnų gyveno nuo Dakotų iki Texaso. Jiems priklausė Didžiųjų dvasių duota visa gyvūnija ir augmenija. Jie tarpusavy kariaudavo dėl geresnių medžioklės laukų, gal užpuolę kaimynus parsivesdavo jų geresnius arklius, bet baltųjų nuosavybės sąvoka jiems buvo svetima.

Baltųjų noras užimti geros žemės plotą ir pavesti savo nuosavybę, jiems buvo nesuprantamas. Kai baltieji besiverždami į vakarus atskirdavo indėnų žemę ir ta-

da iškilmingom sutartimis norėdavo tuos užgrobtus plotus sau įteisinti, indėnai tai priėmė be didelių ginčų, bent pradžioj nesuprasdami Washingtono melo. Vėliau, kai vis daugiau ir daugiau jų medžioklės laukų buvo iš jų atimta, jie buvo priversti kariauti.

Šie karai tarp indėnų ir baltųjų savo žiaurumu ir nežmoniškumu pralenkė daugumą 20 amžiaus okupacijų ir genocidų. Baltųjų noras paimti visą žemę sau, buvo nepasotinamas. Jokie teisiniai ar moraliniai dėsniai indėnams nebuvo taikomi. Tai neišvengiamai ir vedė į karą, kur beveik akmens amžiams indėnai turėjo kariauti su ginkluotais baltaisiais turinčiais šautuvus, ir net artileriją.

Indėnai dažnai turėjo rūpintis kasdienine duona ir tarpusavio nuomonių skirtumų išlyginimą. Sprendimas kariauti buvo daromas labai demokratišku būdu vadų pasitarime. Į kovą eidavo tik tie, kurie pritardavo. Nedalyvaujantys nebūdavo paniekinami ar išskiriami.

Apie 1820 metus Washingtonas paskelbė "nuolatinę indėnų sieną", kuri ejo nuo Minesotos tiesiai iki Louisianos. Žemės į vakarus nuo šios linijos buvo skaitomos bevertės ir paliktos indėnams. Pagal tą liniją buvo pastatyta 10 mažų tvirtovių. Ateinančius 25 metus lygumų indėnai gyveno ramiai, nes dar 1840 metais į vakarus per jų žemę keliavo tik apie 100 žmonių. 1850 tas skaičius pakilo iki 50.000. Jie keliavo per patį vidurį, Platte upės slėniu. Kai kurie, radę gerą žemę, bandydavo ten įsikurti, nors daugumas keliavo toliau į Californiją, o

vėliau į Montaną aukso ieškoti.

Geležinkelių tiesimas, naujakurių judėjimas ir vėliau buffalo naikinimas, kad atimtų indėnams maistą ir pragyvenimą kėlė indėnų pyktį ir karo stovį. Washingtonas darė visą eilę sutarčių su indėnais, kartais pirkdamas indėnų žemes, kartais išgaudamas indėnų pažadus, kad jie nepuls naujakurių arba leis baltiesiems keliauti per jų žemes.

Baltųjų pažadai apmokėti indėnams tik retai būdavo vykdomi, nes įvairūs federaliniai atstovai buvo nesąžiningi, o dažnai net vagys.

Kariuomenė, kuri bandė apsaugoti naujakurius buvo vadovaujama labai menko lygio karininkų, kurie indėnų nesuprato ir nenorėjo suprasti. Daug dėmesio ir pasipiktinimo net Washingtone 1864 metais sukėlė pulkininko Chivington vadovautos žudynės, kur virš 300 indėnų, senų vyrų, moterų ir vaikų mirė Sand Creek vietovėj. Valdžia, negalėdama nuspręsti, kaip elgtis, nutarė nebausti Chivingtono už jo žiaurų elgesį ir bandyti taikiai tartis su indėnais, bet juos pirma nubauti, kad jie respektuotų baltųjų jėgą. 1866 metais vyriausias kariuomenės vadas generolas Wm. Sherman įsakė vienai baudžia-

Bostono Tautinių šokių grupė Samburis atlieka programą Nepriklausomybės minėjime Bostone.
D. Dilbienės nuotr.

majai ekspedicijai žiemą ieškoti indėnų gyvenviečių, jas deginti, o gyventojus žudyti. Vietinis generolas C.C. Augur reikalavo Washingtono, kad jam leistų išžudyti visus Sioux indėnus Yellowstone ir Powder upės apylinkėse. Colorado gubernatorius A.C. Hunt leido mokėti \$25 už indėno skalpą su ausimis.

Po 1868 metų Amerikos baltųjų politika buvo išnaujinanti bisonus, kurie buvo pagrindinis indėnų maistas ir išstumti juos į nederlingas žemes. Apie 1872 metus patys išdidžiausi indėnų vadai jau turėjo nusižeminę prašyti Amerikos valdžios maisto ir drabužių.

Derlingosios žemės ir geriausios medžioklių laukai buvo užimti ateivių, kurie

pamažu mažino rezervatų ribas tolyn į šiaurę. 1875 metais eilė indėnų vadų buvo pakviesti į Washingtoną susitikti su prezidentu Hayes deryboms apie tolimesnį indėnų stūmimą į šiaurę nuo Missouri upės. Nors prezidentas jau buvo pasirašęs įsakymą indėnus iškelti, bet buvo kalbama lyg viskas dar būtų atvira. Kai indėnų vadai žiemai prasidedant grįžo į savo gyvenvietes Nebraskoj, rado jas apstatytas kareiviais, o maistas buvo pasibaigęs. Jiems nieko neliko, kaip jungtis prie kolonos, einančios į šiaurę. Amerikos kariuomenės ir federalinės valdžios elgesys tada nesiskyrė nuo kitų pasaulio kolonistų, gal tik buvo dar žiauresnis.

(Bus daugiau)

ŽINIOS IŠ BOSTONO

LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS BOSTONO SKYRIAUS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS ĮVYKO KOVO 20 D. Susirinkimui pirmininkavo Lionginas Izbickas ir sekretoriavo Vaclovas Senūta.

Skyriaus pirmininkas Juozas Rentelis padarė skyriaus nuveiktų darbų apžvalgą ir pasiūlė naujai būsimai valdybai naujus planus.

Iš išdininkės Birutės Ba-

naitienės pranešimo paaiškėjo, kad 1992 m. sausio 1 dienai buvo likę 160,811.14 dol., per tuos 1992 m. įplaukė 6,507.00 dol. Kasa jau turėjo 167,318.41 dol. Bet 1992 m. turėta išlaidų 57,948.00 dol. Tad kasoje liko tik 109,369.76 dol.

Kontrolės komisija, patikrinus kasos knygas, dokumentus ir bankų pranešimus, padarė išvadą "viskas tvarkoj".

Pirmininkaujančiam L. Izbickui pasiūlius, visiems pritarus ir senai valdybai sutikus – valdyba pasiliko ta pati dar sekančiai kadencijai.

Dabar valdybą sudarys:

Juozas Rentelis	pirmininkas
Gintaras Čepas	vicepirm.
Adolfas Ščiuka	vicepirm.
Ignas Vileniškis	vicepirm.
Birutė Banaitienė	išdininkė
Romas Veitas	sekretorius

Kontrolės komisija liko irgi ta pati.

Pirmininkaujantis Izbickas padėkojo senai valdybai už pavyzdinį eitas pareigas.

Neatsiradus kitų svarstymų reikalų, susirinkimas uždarytas V. Senūta

Bostono Etnografinis ansamblis Sodauto atlieka meninę dalį Nepriklausomybės sukakties minėjime.
D. Dilbienės nuotr.

TAIP VĖL BUVO RUOŠIAMOS NAUJOS AUKOS Į SIBIRĄ...

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vincas Šarka

TARDYMAS PRASIDĖJO

Praėjus mėnesiui nuo perkėlimo iš saugumo į kalėjimą, po vakarienės primą kartą iškviatė pas tardytoją. Vėl šiurpus rakinamų ir stumdomų koridorių pertvarų geležinių durų žvangėjimas ir lydinčio kareivio kaustyto batų kaukšėjimas. Reikėjo pereiti tris tokius koridorius geležinėm durim. Tiek pat ir grįžtant.

Tardė kalėjimo kieme. Tam tikslui iš lentų buvo sukaltas vieno aukšto barakas, kuris viduje koridorių mišiai padalytas į dvi nelygias dalis: kairėje – didesnėje jo dalyje – tardymo kameros, dešinėje – siauresnėje – specialūs narvai tik stovėti. Jie buvo naudojami tardomiešiams "sudrausminti": jei kalinys neprisipažindavo jam pristatytam kaltinimui, jį uždarydavo į tokią narvą, kuriame tegali stovėti. Žmogus labai išvargdavo, sutindavo kojos, išsekdavo jėgos.

Kalėjimo kieme šalto, kas, bet gaivus, švarus oras užpildė plaučius, lyg prašvito prie blogai apšviestos kameros pripratusios akys. Sniego buvo dar nedaug. Kiemo kampuose – stebėjimo bokštai, kuriuose ištisas paras mus su šautuvais saugojo kareiviai. Jiems irgi gyvenimas nelinksma, ypač kai naktys ilgos, šaltos.

Įvedė į tardymo patalpas. Už keliolikos žingsnių atidarė kambario duris. Kambarys nedidelis – maždaug dvylikos kvadratinio metrų, šone – stalas, trys taburetės, kampe – nedegama spinta. Už stalo sėdėjo vidutinio ūgio juodbrūvis apie 35 metų tardytojas su papirosu dantyse. Ant stalo netvarkingai sudėti kažkokie popieriai, perpildyta nuorūkų ir pelenų peleninė. Nuorūkos mėtėsi ant grindų ir po stalu.

Įėjęs pasisveikinau. Neaiškiai burbtelėjo panosėje: "Zdrastvujte". Parodė netoli stalo taburetę.

Tardė rusų kalba, kurios aš visiškai nemokėjau. Purtau galvą ir rankas sakydamas, kad nesuprantu. Mačiau, kad jam tai nepatiko. Atvedė vertėją. Pareikalavau, kad mane tardytų gimtąja kalba. Vertėjas pažadėjo viską išversti, bet aš jam pasakiau, kad protokolo, parašyto man nesuprantama kalba, nepasirašysiu. Kai mano žodžius išvertė tardytojui, šis atsakė: "Nieko, da-

rysime taip, kad pasirašytų". Ar tai buvo gąsdinimas, ar išpėjimas? Tardė vėl iš naujo: apie tėvus, jų turėtą turtą, mano studijas, kokiom fašistinėm organizacijom priklausiau universitete, kas mane agitavo į jas stoti, kaip aš agitavęs kitus studentus stoti į fašistines korporacijas, domėjosi jų veikla, tvirtino, kad aš kritiškai kalbėjęs apie TSRS – Suomijos karą ir t.t., ir pan. Tardymo procedūra užtruko apie pusantros valandos, matėsi, kad tardytojas pavargęs. Pastebėjau, jog vertėjas mano parodymus verčia apgraibomis: keletą eilučių mano parodymų išverčia penkiais šešiais žodžiais. Aš tokiu vertimu pasitikėti negalėjau. Protestavau atsisakydamas tokį protokolą pasirašyti. Tuomet į tardymo kamerą pakvietė kitą tik rusiškai kalbantį, kažkokį viršininką. Tai buvo brunetas, žemo ūgio, piktų bėgių, akių tipelis, kuris, iš klausęs mane tardžiusio tardytojo paaiškinimų, sugniaužęs tatuiruotus pirštus į kumštį, bėgiodamas po kambarį rėkė ant manęs rusiškai, dažnai į man piktai sakomus žodžius įterpdamas sakinio ar žodžio baigtį "mat", rodė į surašytą protokolą. Aš kartočiau, kad pasirašysiu jį tik perskaitęs man suprantama kalba.

– Nieko, pasirašysi! – tarė tipelis ir pasikvietęs iš koridoriaus kareivį liepė mane išvesti.

"Kur mane ves? – svarsčiau. – Ar į kankinimo kambarą, ar atgal į kalėjimą?"

Nuvedė atgal į kalėjimo kamerą.

Vidurnaktį, kai jau buvome ne tik gerai įmiegę, bet ir kiek pamiegoję staiga atsidarė kameros durys. Aš vėl kviečiamas pas tardytoją. Na, dabar, manau, greičiausiai nuves į kitokią kambarą. Mat plito kalbos, kad tardymo metu naudojamos neleistinos fizinės priemonės išsigalvotiems nusikaltimams prisipažinti. Pamačiau – gal ir aš būsiu vedamas "perauklėti". Bet nuvedė į tą patį tardomąjį kambarį, pas tą patį tardytoją ir kitą, lietuvi. Protokolas perrašytas lietuviškai, ir aš turiu pasirašyti. Neskubėdamas perskačiau parodymus, kuriuose buvo keletas nereikšmingų nukrypimų, ir pasirašiau. Buvau grąžintas į kamerą ir galėjau tęsti nu-

trauktą miegą.

Pradėjo tardyti ir kitus kameros draugus. Tačiau kviesdavo retokai. Tardydami prievartos priemonių netaikė, nes tariami nusikaltimai buvo ne tokie baisūs.

MALONŪS NETIKĖTUMAI

Nors Morzės raštu naudojome kasdien, bet naujų žinių negaudavome, nes dalis šio kalėjimo kaliniais buvo užpildyta senokai, ir naujų kalinių iš laisvės atsiradavo nedaug. Todėl teko atnaujinti caro laikais plačiai skelbtą šūkį "Lagi bumagu" (gaudyk popierių", t.y. spaudą). Buvome susitarę bet kur, bet kada rastą laikraščio skiautelę imti ir nešti į kamerą, nes ir iš jų galima kartais atkurti už kalėjimo sienų esančio gyvenimo vaizdo fragmentus. Toks šūkis buvo išplatintas ir gretimose kameroose. Laikraščių skiaučių, kartais ir nemažų, rasdavome prižiūrėtojų šiukšlių dėžėje, kartais paslėptų tualete, po stalu ir kitur. Kad prižiūrėtojas nepastebėtų besikapstančio šiukšlių dėžėje ar lendačio po stalu, sudarėme tokią veiklos planą: aukštesnieji, ko nors klausdami, "užblokuodavome savo ūgiu" prižiūrėtoją, o mažesnieji atlikdavo "popieriaus gaudymo" procedūrą. Taip kartais pasisekdavo nučiupti ir didesnę laikraščio skiautę. Kadangi Morzės būdu perduodant išsamesnes žinias galėtume būti pastebėti, viršutiniame aukšte Morzės kalba pranešdavo, kad nuleistų siūlą. Prie jo prišę laikraštį siuntėme aukštyn. Tą pat darėme ir su apatiniu aukštu. Visa tai atlikdavom dažniausiai per vakarinę ruošą, kada prižiūrėtojai yra labai užimti.

Kartą pagavome tikra lobį. Eidami į vakarinę ruošą, "mažieji", koridoriuje atidarę prižiūrėtojo stalo stalčių, rado į visą laikraščio numerį įvyniotus sargybinio užkandžius. Laikraštį, išvynioję

maistą, paėmėme, greitai grįžome iš ruošos kambario į kamerą ir nusiuntėme į ketvirtą aukštą, nes žinojome, kad prižiūrėtojas, pastebėjęs, jog laikraščio nėra, tuojau kameroose pradės "šmantą" (kratą).

Kai tik prižiūrėtojas pastebėjo, kad iš stalčiaus išnyko jo laikraštis, tuoj, pasikvietęs į pagalbą gretimų koridorių prižiūrėtojus, pradėjo visų kamerų kratą. Buvo labai įsiutęs, naršė pagalves ir čiužinius, bet nieko nerado, nes laikraštis tuo laiku buvo skaitomas ketvirtame aukšte.

Kitos dienos vakare jis buvo grąžintas mums, ir mes jau jį ramiai skaitėme. Tuomet sužinojome vienos dienos už kalėjimo sienų gyvenimo kroniką. "Popieriaus gaudymo" galimybes gerokai pagerėjo, kai nuo sausio vidurio pradėjo kasdien vesti 15-20 minučių pasivaikščioti į kalėjimo kieme specialiai aukštomis lentomis aptvertą plotą. Išleisdavo tik vienos kameros kalinius. Su kitais šio kalėjimo kaliniais jokio kontakto nebuvo. Bet kadangi mūsų "gerbiama" kalėjimo

darbuotojai nebuvo labai tvarkingi, pailgintame kelyje – kamera – pasivaikščiojimo aikštėje – šiukšlių (o mums – spaudos!) galėjome rasti ir daugiau.

Vieną 1941m. sausio dieną į mūsų kamerą įvedė vidutinio ūgio, rudeniniu paltu, sulamdytais drabužiais vilkintį, rankose nedidelį nešulį turintį kalinį, kuris įėjęs prisistatė esąs Domas Cesevičius.

Ši pavardė Lietuvoje buvo plačiai žinoma: tai Vytauto Didžiojo universiteto teisės fakulteto Finansų katedros docentas, finansų viceministras, mokslų daktaras. Tautininkų sąjungos sekretorius.

Pirmiausia pasiteiravo, ar seniai šioje kameroje gyvename, ar labai esame naujai tarybinei santvarkai nusikaltę. "Gyvenate buožiškai", – tai buvo jo pirmas mūsų gyvenimo įvertinimas, nes, jo žodžiais, iki šiol kalėjime gyvenę "Proletariškai" – kaip sūdytos silkės statinėje.

Jam atėjus į mūsų kamerą, gyvenimas pasidarė įdomesnis. Jis daug pasakojo (Nukelta į 8 psl.)

Kristina Jonušaitė ir Lina Lendraitytė padėjo gėles prie Laisvės Kovų paminklo Chicagoje minint Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventę, suruoštą ALT s-gos. Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

TRANSPAK praneša:

VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto produktų ..\$98.00
22 svarai įvairaus maisto\$65.00
22 svarai mėsos gaminių\$98.00
45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.00

MAŽAS BET VERTINGAS: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai **TIK \$35.00**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienietišų produktų išskyrus rūk. tas dešras ir sūrį.

Konteineriai siunčiami kas savaitę
Skubius siuntinius siunčiame "AIR CARGO".

Pinigai pervedami Doleriais.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Didžiausias skaičius visų siuntinių siunčiama per **TRANSPAK**

CLEVELANDO

aplinkių gyventojai vežkite – PAK MAIL

ROTA DEGUTIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

216 943-4662

TRANSPAK

2636 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629

1-312-436-7772

KODĖL JAV TURĖTŲ PADĖTI RUSIJAI?

Rusija – raktas globaliniam stabilumui

Antanas Butkus

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Dabartiniu metu 20% nacionalinio produkto gamina privatus sektorius, kuriame dirba daugiau, nei 30% Rusijos darbuotojų. Spauda yra laisva. Ekonomikos privatizacija padėjo likviduoti trūkumus. Nė vienas nebe kalba apie badą, kaip kad buvo kalbama Maskvoje prieš devynius mėnesius.

Mūsuose vyrauja nuomonė, kad atstatyti Rusijos ekonomikai prireiks kelių kartų. Tačiau, kaip rašo R. Niksonas, yra netiesa, kad Rusijos darbuotojai nepriitaria ekonominiams pakitimams. Jie būtų geriausi pasaulyje, jei jiems būtų sudarytos galimybės pasinaudoti laisvos visuomenės privilegijomis. Jie yra ir tarp labiausiai išsilavinusių: 90% jų yra užbaigę aukštąsias mokyklas. Šis procentas aukštesnis, nei Jungtinėse Valstijose. Įvertinant visa tai, ekonominis kilimas gali būti daug spartesnis.

Ar išliks B. Jelcinas? Yra visokių nuomonių. Jo pripažinimo laipsnis žymiai sumažėjęs ir tai dėl ekonomikos smukimo. Bet jis vis tiek išlieka populiariausiu Rusijos politiku. Jis padarė daug klaidų santykiuose su Parlamentu, kurį paveldėjo iš M. Gorbačiovo. Nors revoliucingi būna geri senos tvarkos ardytojai, bet blogi valdymo niuansuose. B. Jelcinas nustebimo net kritikus savo politinė valdymo nuovoka. Jis stengiasi surasti kompromisą su Parlamentu, bet nebūtų autoritariusiu. Jis kovingas. Kai atrodo, kad jis verčiamas, jis pakyla ir tęsia kovą.

Svarbu, kad B. Jelcinas

pripažįsta Amerikos vertybes. Priešingai M. Gorbačioviui, jis atmetė ir socializmą ir komunizmą. Jis tiki laisva rinka ir remia privačią nuosavybę. B. Jelcinas vienareikšmiškai remia neagresyvią užsienio politiką. Jis užsitarnauja JAV pagalbą, kuri svarbi kartu ir tolimiesiems Amerikos, kaip ir jo patiems interesams.

Šalia pagalbos, Prezidentas Clintonas turėtų sušaukti skubų Septynių didžiųjų valstybių pasitarimą, kurio svarbiausiu dienotvarkės klausimu turėtų būti Rusijos krizės klausimas. Jis turėtų paveikti JAV sąjungininkus, ypač vokiečius ir japonus, kad jie paremtų 84 bilijonų dolerių paskolą, kurią B. Jelcinas paveldėjo iš M. Gorbačiovo, pratęsimą penkiolikai metų. Vakarų vadovai ir bankininkai turi suprasti, kad, jei paskola nebus pratęsta, jie negaus nieko iš bet kurios vyriausybės, kuri pakais B. Jelcino vyriausybę. Reikėtų, kad Tarptautinio Valiutinio Fondo biurokratinis aparatas nelaikytų Rusijos trečio pasaulio šalių lygio valstybę.

JAV turi reikalauti iš savo sąjungininkų, kuriems padėjo atsigausti po Antrojo pasaulinio karo, dabar padėti Rusijai ir kitoms nepriklausomoms Rytų Europos šalims pasveikti nuo šaltojo karo.

Vokiečiai pakankamai užimti pagalba Rytų Vokietijai, tačiau Japonijos dalyvavimas pagalbos programoje yra nelygiavertis ir nepakankamas. Japonija sieja pagalbą Rusijai su Šiaurės salų grąžinimu. Tačiau, jei

Mindaugas Idzėlis 7 sk. mokinytis St. Paschal Baylon mokykloje laimėjo 3-čią vietą "Northeastern Ohio Science and Engineering" parodoje už savo darbą "Acid rain in and around our city".

Paroda buvo John Carroll universitete kovo 8-11 dienomis. Dalyvavo virš 500 mokinių nuo 7 iki 12 klasės.

V. Plodžinskio nuotr.

B. Jelcinas žlugs, jie niekada neatgaus salų.

Kodėl JAV turi padėti Rusijai, kada tiek daug savų vidinių ekonominių problemų? Todėl, kad padedant neagresyviai, demokratinei Rusijos vyriausybei, JAV tuo pačiu investuoja į taiką. Rusija vienintelė šalis, kuri gali sugriauti Jungtines Valstijas. Jos diplomatinė pagalba karštuose taškuose, tokiose kaip Irakas, Vidurio Rytai, Bosnija yra nepažįstama.

Šaltojo karo metu daugelis kalbėjo, kad Sovietai – "Velnio imperija", bet niekas negalvojo, kad jie yra kvaili. Rusija ir Amerika, kaip vienintelės dvi branduolinės supervalstybės, turi suvaidinti svarbiausią vaidmenį, sustabdant branduolinio ginklo svarbą.

Pagalba Rusijos laisvos rinkos ekonomikai yra investavimas į JAV klestėjimą. Tą liudija kad ir šie faktai. Rusijos nacionalinis produktas paskutinius metus buvo 7 kartus didesnis už Kinijos. Kinijos prekyba

su JAV 8 kartus didesnė, negu Rusijos. Kodėl? O gi todėl, kad Kinijos privatus sektorius gamina daugiau, nei pusę nacionalinio produkto, o Rusijos – tik jo vieną penktadalį. Kai didės Rusijos privatus sektorius, daugės darbo ir bilijonų prekybai su JAV.

75 metus komunistinė Rusija, kaip pagrindinė Sovietų sąjungos respublika, mėgino eksportuoti komunizmą į likusį pasaulį. Šiandien demokratinė Rusija tarnauja stipriu pavyzdžiu, kaip politinė ir ekonominė laisvė gali būti geriausiu keliu tautoms, kurios nori progreso. Jei grius politinė ir ekonominė laisvė Rusijoje, tas paskatins reaccionierius kitose šalyse atsispirti reformoms. Jei tai pavyktų, tas turėtų ypatingos įtakos tokioms šalims kaip Kinija, kurioje žymus ekonominis kilimas tačiau nėra jokių politinių reformų.

Pats laikas nustoti traktuoti Rusiją kaip nugalėtą priešą. Rusija nepralaimėjo šaltojo karo. Komunistai – taip. JAV ir jos sąjungininkai turėjo skirti daug lėšų kariniam ir ekonominiam galingumui, kad atsispirtų Sovietų agresijai, Demokratinė Rusija užsitarnavo pagyrimą už tai, kad sudavė mirtiną smūgį komunizmui jo tėvynėje. Rusiją reiktų traktuoti kaip išdidų, kovingą draugą, bet ne kaip silpną buvusį priešą.

Sovietų komunizmo žlugimas buvo viena iš didžiausių žmonijos pergalė. Bet pergalė nebus galutinė ir pilna, kol Rusija ir jos kaimynai negalės džiaugtis politine ir ekonomine laisve.

Todėl, jeigu Prezidentas Clintonas taip pat efektyviai vadovaus užsienio, kaip ir vidaus politikai, nusipelnys garbingiausią pasaulio vadovo vardą.

TAIP BUVO RUOŠIAMOS...

(Atkelta iš 7 psl.)

apie save, savo studijas, darbus, keliones po įvairius kraštus, jų ekonomiką ir politiką, tų žmonių charakterius, jų gyvenimą.

Baigęs Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetą, studijas tęsė Vokietijoje, kur parašė ir apgynė daktaro disertaciją. Buvo paskirtas dirbti docentu Kauno universitete pas prof. V. Jurgutį. Kartu dirbo "Lietuvos aidą" redaktoriumi, vėliau finansų viceministru, išrinktas Tautininkų sąjungos sekretoriumi. Berods 1937 metais jam buvo paskirta Rokfelerio stipendija, studijavo Bordo ir Kembridžo universitetuose, kurį laiką gyveno Ženevoje, Prancūzijoje, Anglijoje. D. Cesevičius mokėjo daug užsienio kalbų (vokiečių, anglų, prancūzų, rusų, lenkų, ispanų), buvo daug keliavęs po Ameriką, Europos kraštus, aktyviai dalyvavęs daugelyje pasitarimų su politiniais veikėjais ekonomistais, rašytojais, žurnalistais. Tai buvo didelės erudicijos, plačių gyvenimo ir politinių pažiūrų bei pažinčių žmogus. Tačiau buvo kuklus, paprastas, komunikabilus. Tai buvo daugiau negu vaikščiojanti enciklopedija".

1939 m. jis buvo vėl išvykęs į JAV Rokfelerio institutą su darbo ataskaita. Prasidėjus Vokietijos – Lenkijos karui, skubėjęs grįžti į Lietuvą. Po 1940 m. birželio 15 d. Tarybinės armijos intervencijos į Lietuvą jis buvo areštuotas ir pasodintas į kalėjimą. Apkalintas prieštarybine agitacija, propaganda ir veikla. Tardymo metu buvo surinkta jo mokslinė ir publicistinė medžiaga. Ypatingai jiems nepatikė jo aprašyti ir išspausdinti kelionės įspūdžiai po SSSR, kada Pabaltijo valstybių žurnalistai (berods 1934 m.) buvo pakviesti į kelionę po ją plačiau susipažinti su jos kultūrinio, ekonominio ir politinio gyvenimu, kelionės metu norėta juos įtikinti SSSR ekonomikos pažanga, jos politikos pranašumu.

Pasakojo, kaip vyko ši kelionė, kaip juos vežiojo po specialiai tokios propagandos tikslui paruoštus ir valstybės dotacijomis išlaikomus kolūkius ir tarybinius ūkius. Kitką jie matydavo savo iniciatyva, be palydovų, apsilenkę pas žmones. Tuo laiku Sovietų Sąjungos ekonomikos būklė buvo sunki: vos tik pasibaičiusi žemės ūkio kolektyvizacija ją buvo sužlugžiusi.

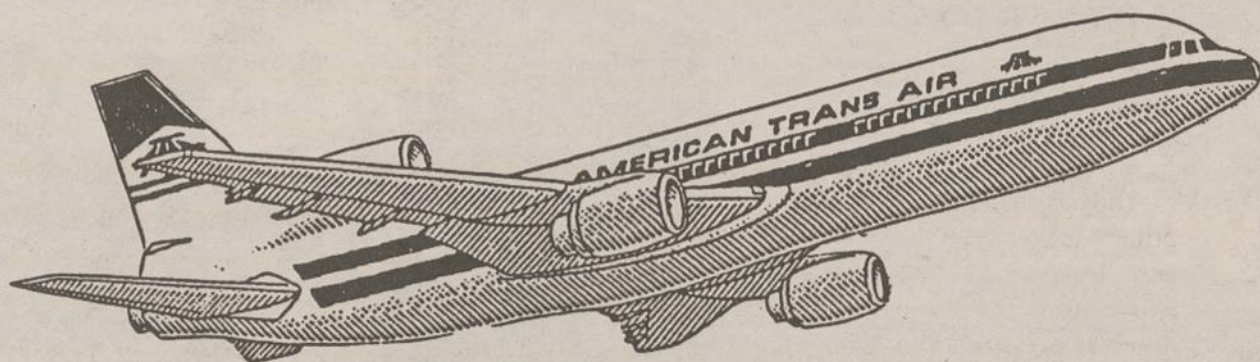
(Bus daugiau)

ALT S-gos Chicago sk. pirm. Eleonora Valiukėnienė, Genė Modestienė, Bronė Kremerienė ir Vida Jonušienė rūpinosi svečiais valgykloje po Kovo 11-tos dienos šventės minėjimo.

Ir. Kriaučiūnienės nuotr.

AMERICAN TRANS AIR

Pranešimas:

RYGA!

\$ 380*

nuo

*kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal

Pradedant š.m. birželio 2 d., kelionės į Rygą ir Baltijos kraštus bus patogesnės ir pigesnės. AMERICAN TRANS AIR --- vienintelė tiesioginė oro linija iš JAV-bių į Baltijos kraštus.

Nereikia persėdimų. Kainos žemos.

IŠVYKSTAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ IŠ NEW YORK.

American Trans Air patogiasias kelias į Rygą ir Baltijos valstybes.

Jau dabar planuokite savo atostogas ir biznio keliones. Latvija --- vartai į Baltijos kraštus! Taip pat galite padaryti rezervacijas savo draugams ir giminėms, kurie nori jus aplankyti.

Patyrimas

American Trans Air turi didelę patirtį, nes per 20 metų aptarnavo milijonus keleivių, skrendančių į visus pasaulio kraštus. Mes

puikiai suprantame, ko tikisi keleivis iš tarptautinės oro linijos.

Niekas negali duoti geresnio pasiūlymo. Žema kaina. Lengva išsiaiškinti; lengva nusipirkti

Latvijos Dainų Šventė

Nepamirškite į vasaros planus įtraukti Rygos, kur įvyks Latvijos Dainų Šventė!

AMERICAN TRANS AIR

Bilietus būtina įsigyti iki š.m. gegužės 15 d.
Skambinkite ŠIANDIEN ir užsitikrinkite kelionės datas.

1-800-382-5892

Arba kreipkitės į savo kelionių agentą.

Kelionė vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietai galioja nuo birželio 1 d. ir juos reikia įsigyti mažiausiai 21 diena prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis, maito ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, \$1.45 agrikultūrai.

LIETUVIŲ SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

Š. m. vasario 27 d., Holiday Valley Ski Resort, Ellicottville, New Yorko valstijoje įvyko 1993 m. Š. Amerikos lietuvių alpinistinio slidinėjimo pirmenybės, kurias pravedė Clevelando LSK Žaibas ir Toronto LSK Jungtis. Varžybų vadovas buvo clevelandietis Darius Steponavičius, talkininkaujant ŠALFASS-gos slidinėjimo vadovui, LSK Jungties pirmininkui Rimui Kuliaui ir LSK Žaibo slidinėjimo sekcijos vadovui Vyteniui Čiurlioniui.

Dalyvavo 69 slidinėtoriai, iš kurių didelę daugumą sudarė kanadiečiai (net 55). JAV-bes, dėja, atstovavo tik 11 dalyvių. Dalyvių margumą pajavairino 2 svečiai iš Lietuvos ir vienas iš Australijos. Pagal klubus, dalyviai pasiskirstė sekančiai: Toronto Aušra – 30, Clevelando Žaibas – 6, Toronto Jungtis – 4, Toronto Vytis – 3, Kalifornijos Banga, Toronto Perkūnas ir Hamiltono Kovas – po 1. Likusieji 20 dalyvavo kaip nepriklausomi. Du iškilūs Lietuvos slidinėtoriai, Diana Jonkutė ir Romas Stankevičius atstovavo Vilniaus slidinėtojų klubą Šilą. Australietis Jurgis Liutikas susizeidė ir negalėjo stoti į startą.

Varžybos buvo prarastos sklandžiai. Gražus oras ir gerai paruoštos trasos sudarė idealias sąlygas varžyboms. Varžybos buvo vykdomos įvairaus amžiaus klasėse, kas sudarė galimybes gausesniam dalyvavimui.

Dėmesio centre buvo elito klasės varžybos. Kaip ir buvo laukta, vilnietė Diana Jonkutė įtikinančiai laimėjo abi rungtis moterų klasėje. Tačiau vilnietis Romas Stankevičius susilaukė stiprios konkurencijos iš Dariaus Steponavičiaus (Žaibas). Nelengvai laimėjęs didįjį slalomą, Romas turėjo nusileisti Dariui slalome. Neblogai pasirodė ir Darius Viskontas (Aušra). Iš kitų, pažymėtinas gerai paruoštas ir gausus kanadiečių prieauglis.

Varžybų programa apėmė slalomo ir didžiojo slalomo rungtis.

Iš Lietuvos Australijos ir tolimesnių JAV vietovių atvykusius slidinėtorus globojo Clevelando LSK Žaibas. Ypač padėka priklauso Gidonei ir Kęstučiui Steponavičiams, apgyvendinusiems iš toliau atvykusius slidinėtorus savo namuose, Holiday Valley victovėje, laike varžybų.

Bendrai paėmus, šios profesionališkai paruoštos varžybos buvo visapusiškai pavykęs renginys. Tai išdava nuoširdaus bendradarbiavimo bei kruopštaus ir rūpestingo planavimo.

Techniškos pasekmės patiekiamos atskirai. *amb*

1993 M. ŠALFASS-GOS
SLIDINĖJIMO
PIRMENYBIŲ LAIMĖTOJŲ
PASEKMĖS

Pastabos: Tiek slalome tiek ir didžiajame slalome buvo vykdoma po 2 nusileidimus. Dviejų nusileidimų suma buvo naudojama elito klasėje nustatant vertinimą. Visose kitose klasėse – geresnis iš dviejų nusileidimų buvo imamas vertinimui.

(A) po pavardės – reiškia Toronto Aušra, V – Toronto Vytis, J – Toronto Jungtis, P – Toronto Perkūnas, K – Hamiltono Kovas, Z – Clevelando Žaibas, B – Kalifornijos Banga, Š – Vilniaus Šilą. Klubams nepriklausantiems – nepažymėta nieko.

Elito klasė yra prityrusiems slidinėtoriaims.

Didysis slalomai

Vyrų elito (neriboto amžiaus): 1) Romas Stankevičius (Š) 1:04.16 min. (33.23+30.93), 2) Darius Steponavičius (Z) 1:04.76 min. (32.32+32.44), 3) Darius Viskontas (A) 1:07.65 min. (33.48+34.17)

Moteryų elito (neriboto amžiaus): 1) Dijana Jonkutė (Š) 1:09.26 min. (34.87+34.39), 2) Indrė Freimann (A) 1:25.37 min. (43.88+41.49).

Mergaičių žemiau 10 metų: Audra Pacevičiūtė 46.22 sek.

Berniukų žemiau 10 m.: Juri Kongats (A) 41.87 sek.

Mergaičių 10-12 m.: Indrė Kongats (A) 42.25 sek.

Berniukų 10-12 m.: Antanas Pacevičius 38.65 sek.

Mergaičių 13-16 m.: Indrė Viskontaitė (A) 38.70 sek.

Jaunių 13-16 m.: Tomas Skrinckas (A) 33.15 sek.

Moteryų 17-34 m.: Renata Staškevičius 39.54 sek.

Vyrų 17-34 m.: Mikas Adzulas (J) 37.13 sek.

Moteryų 35-44 m.: Rūta Pacevičius 47.66 sek.

Vyrų 35-44 m.: Rimas Kuliavas (J) 37.17 sek.

Moteryų virš 44 m.: Dalia Staškevičius 44.70 sek.

Vyrų 45-64 m.: Algis Juodikis (B) 34.04 sek.

Vyrų virš 64 m.: Vytenis Čiurlionis (Z) 39.56 sek.

Slalomai

Vyrų elito: 1) Darius Steponavičius (Z) 43.16 sek. (21.58+21.58), 2) Darius Viskontas (A) 47.14 (23.75+23.39), 3) Romas Stankevičius (Š) 57.01 sek. (35.95+21.06).

Moteryų elito: 1) Dijana Jonkutė (Š) 44.88 sek. (22.22+22.66), 2) Gailė Jonys (A) 53.74 sek. (26.67+27.07), 3) Indrė Freiman (A) 1:07.82 min. (33.16+34.66).

Mergaičių žemiau 10 m.: Aleksa Pacevičiūtė 41.15 sek.

Berniukų žemiau 10 m.: Juri Kongats (A) 33.23 sek.

AMERIKOS JAUNIMO SUAŽIAVIMAS

Ar norėtumėt sužinoti kaip galėtumėt padėti Lietuvai? Ar norėtumėt susipažinti su lietuvišku jaunimu iš kitų miestų? Ar norėtumėt praleisti kelias dienas saulėtoje Kalifornijoje?

JAV LJS Suvažiavimas yra puiki proga visiem trim! Šio suvažiavimo tema, "Kaip jaunimas gyvenantis Amerikoje gali padėti Lietuvai." Jaunimo suvažiavimas yra ruošiamas Bay View Plaza Holiday Inn, Santa Monica, CA (310) 399-9344. Kambario kaina tik \$ 85 už naktį. Suvažiavimas vyksta nuo balandžio 30 d. iki gegužės 2 d., tai įsirašykite į savo kalendorių ir pradėkite ieškoti pigių lėktuvo bilietų į Los Angeles. Suvažiavimo registracijos kaina, \$ 50 visam savaitgaliui. Į registracijos kainą įeina šeštadienio banketas, šokiai ir bulkutės su kava iš ryto. Visas lietuviškas jaunimas tarp 18 ir 35 metų amžiaus, gyvenantis Amerikoje, yra kviečiamas į šį suvažiavimą. Registruotis kreipkitės pas Aurį Jarašūną 947 18th St., Santa Monica, CA 90403.

Jungtinių Amerikos Valstijų Jaunimo Sąjunga priklauso Amerikoje gyvenantis jaunimas tarp 18 ir 30 metų amžiaus. Jei nesate Jaunimo Sąjungos sąraše ir norėtumėt būti, prašome parašyti JAV LJS 2412 Canyon Oak Dr. Los Angeles CA 90068. JAV LJS taip pat priima aukas, mažas ir dideles.

JAV LJS dar turi kelis oficialius Lietuvos Olimpines krepšinio komandas

Grateful Dead marškinėlius, kuriuos pardavinėja už \$ 33. Dalis pajamų iš šių oficialių marškinėlių yra skiriamos Vaikų ligoninės fondui Lietuvoje. Jei norėtumėt įsigyti marškinėlius, galite čekius rašyti JAV LJS vardu ir siųsti tuo pačiu adresu.

Pradedame ruošti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui, kuris įvyks Europoje, 1994 metų liepos mėnesį, po Dainų Šventės Lietuvoje. Prašome, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenantis jaunimas rimtai pradėtų galvoti, ar jie norėtų atstovauti Amerikoje gyvenantį jaunimą ateinančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese. Atstovams bus privaloma dalyvauti Studijų dienose, kurias yra suruošę Anglijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos nariai. *Gailė R.*

VASAROS LAIKAS

Žiemos pūgoms praėjus, atskuba Verbos – pirmas Balandžio mėn. sekmadienis. Nepamirškite šeštadienį, balandžio 3 d., vakare pasukti laikrodžius vieną valandą pirmyn. Šiomet Verbų sekmadienį pradeda mas vasaros laikas, kuris pasibaigs š. m. spalio 31 d. *Ger. J.*

PARENGIMAI

1993 M.

• BALANDŽIO 4 Kultūrinio darželio popietė 4 val. Dievo Motinos parapijos Mažojoje salėje.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinėlės" 40 metų KONCERTAS

• BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30

• BALANDŽIO 24 d. Nijolės

Iš 1993 m. Š. A. Lietuvių slidinėjimo pirmenybių, š. m. vasario 27 d., Holiday Valley, N.Y.

Iš kairės: Algirdas Nakas iš Floridos – veteranų virš 64 m. slalomo laimėtojas, Dijana Jonkutė iš Vilniaus – moterų elito slalomo ir didžiojo slalomo laimėtoja, Romas Stankevičius iš Vilniaus – vyrų elito didž. slalomo nugalėtojas ir Vytenis Čiurlionis iš Clevelando – vyrų veteranų virš 64 m. didž. slalomo laimėtojas. Pačioje dešinėje – Joris Čiurlionis.

Mergaičių 10-12 m.: Indrė Kongats (A) 35.64 sek.

Berniukų 10-12 m.: Antanas Pacevičius 29.00 sek.

Mergaičių 13-16 m.: Indrė Viskontaitė (A) 28.84 sek.

Jaunių 13-16 m.: Tomas Skrinckas (A) 22.91 sek.

Moteryų 17-34 m.: Renata Staškevičius 28.82 sek.

Vyrų 17-34 m.: Petras Taraška (Z) 27.24 sek.

Moteryų 35-44 m.: Sharon Akelaitis (V) 37.80 sek.

Vyrų 35-44 m.: Rimas Kuliavas (J) 27.27 sek.

Vyrų 45-64 m.: Algis Juodikis (B) 23.86 sek.

Vyrų virš 64 m.: Algirdas Nakas (Florida) 28.23 sek.

Ščiukaitės koncertas. Rengia Ateities klubas.

• GEGUŽĖS 2 d. Katalikų Moterų Sąjungos 36 kuopos parengimas

• GEGUŽĖS 28-31 d. Karnivalas Lietuvių namuose.

• BIRŽELIO 27 d. 12 val. Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje.

• LIEPOS 11 d. – sekmadienyje 12:00 p.p. Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.

• LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• LIEPOS 24 d. Kultūrinio darželio tradicinė vakaronė Gwinn Estate

• RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienyje 12:00 p.p. LKVS-gos "RAMOVĖ" rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury gatvėje.

• RUGSĖJO 11 d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties balius ir varžytinės. 7 v.v.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės

Sventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

Taip dabartinė Grandinėlės vadovė Renė Motiejūnaitė-Booth pradėjo savo "karjerą" grupėje.

Šokėjų eilėse užaugusi ir per dvidešimt metų nesiskyrusi su Liudo Sagio mokinamais lietuviškais liaudies šokiais, ji toliau tęsia jo paliktą darbą ir jau savistoviai ruošia programą Grandinėlės 40-čio šventei. Šventė bus Dievo Motinos parapijos patalpose balandžio 17 d., 7:30 v.v.

Šventės rengėjai yra Grandinėlės jaunimas ir jų tėvai.

DARŽELIAI PRIE ATGIMIMO SLEKSČIO

Kai prieš kelis dešimtmečius lietuviškos šeimos su savo vaikučiais ir užkandžiais sekmadieniais po pamaldų rinkdavosi Lietuvių Kultūriniuose darželiuose, jų dvasia atsigaudavo Maiironio, Kudirkos ir Basanavičiaus paminklų pavėsyje, Birutės fontano čiurlenime, nes širdyse dar nebuvo užgijusios žaizdos, atsineštos iš senutės Europos su jos karo griuvėsiais, Stalino siautėjimu ir Lietuvos laisvės praradimu. Švenčių progomis į darželius rinkosi visos organizacijos ir skautai, dainavo ir kankliavo Čiurlionio ansamblis, buvo sakomos prakalbos. Prisimenu 1962 metų pavasarį skautų suorganizuotą iškilmingą Maironio šimtojo gimtadienio minėjimą, į kurį vakaro tamsoje, skaitlingas skautų būrys atžygiavo su degančiais fakelais...

Laikas gydo žaizdas, bet

nenumalšina ilgesio... Bet laikas griaua, ir Clevelando Rockefellerio parke įsteigtus tautybių kultūrinius darželius. Jie nukentėjo nuo vandalų ir nusikaltėlių. Jų lankymas pasidarė neįmanomas ir net pavojingas. Bet istorija kartoja, keičiasi aplinka ir laikas, tai ir lietuviškai kultūriniai darželiai jau keli metai kaip išgyvena atnaujinimą. Energingo ir pasišventusio darželių pirmininko Vinco Apaniaus ir jo talkininkų dėka buvo iškilmingai atstatyti Kudirkos ir Maiironio paminklai ir užmegzti tamprūs ryšiai su Clevelando miesto meru ir administracija bei atgijusia darželių federacija. Darželiai pamazų grįžta į pimykštį žydėjimą. Dabartinis Clevelando meras Michael White, atidengęs Maironio biustą, labai pritaria darželių atgaivinimui, rūpinasi jų apsauga ir sutvarkymu.

Lietuvių Kultūrinių darželio Gedimino stulpai
V. Bacevičiaus nuotr.

Vincas Apanius džiaugiasi, kad Clevelando lietuvių darželius remia, o Ohio Gydytojų Draugija valdybai suteikė viešą jos darbų pripažinimą ir įvertinimą, per metais paskirdama kultūrinę premiją. Pirmininkas skatina ir kviečia skautus, ateitininkus ir kitas organizacijas darželiuose rengti šventes ir išskylas jau nuo ankstyvo pavasario. Apie numatytą datą reikia tik pranešti Vincui Apaniui telefonu 729-0843. Nors rajonas jau darosi žymiai saugesnis, Miesto valdyba dar parūpins specialią apsaugą ir, jei reikalinga, iš miesto rotušės pristatys suolus, kėdes, stalus ar kokią kitą inventorių. Pirmininkas taip pat pastebi, kad darželių atnaujinimo darbai dar nėra baigti, nes reikia pataisyti aptrupėjusius laiptus ir pagražinti darželius supančias pievutes. Valdyba turi sudariusi 500 dolerių biudžetą darželiams tvarkyti. Tiems darbams vadovaus Romas Pliodžinskas.

Valdyba bent kartą metuose surengia kultūrinę pobūvį, kurio metu darželio rėmėjai ir nariai turi progą pabendrauti jaukioje atmosferoje ir pasigėrėti įdomia programa. Taigi ir šių metų balandžio mėnesio 4 dieną, 4 val. po pietų Dievo Motinos parapijos mažojoje sa-

lėje Lietuvių Kultūrinių Darželių valdyba rengia kultūrinę popietę su programa ir vaišėmis.

Vincas Apanius demonstruos įdomias skaidres iš Brooklyno botanikos sodo apie japoniškus darželius. Aleksas Apanius padarys išsamų pranešimą apie tolimesnius Rockefellerio parko išvystymo planus. Po programos bus vaišės.

Norintieji dalyvauti prašomi pranešti telefonu K.P. Šukiui – 851-6149.

Aurelija M. Balašaitienė

Keliaukite į Lietuvą

per

DOROTHY KAZEL...

SKAMBINKITE DĖL
PALANKIAUSIŲ SĄLYGŲ.

1-216-423-8864

1-800-617-1313

Aptarnaujam ir kitus kraštus
bei Ameriką.

Europa Travel Service Inc.

911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

PENSININKŲ DĖMESIUI

Balandžio mėnesio 1 d. t.y. ketvirtadienį, įvyksiantis Lietuvių namuose 2:00 PM pensininkų suėjimas bus labai įdomus: Dr. Edmundo Lenkausko aktuali paskaita, velykiniai margučiai ir skanūs pietūs.

GEAUGA COUNTY MAPLE FESTIVAL

The 64th Geauga County Maple Festival will be held on April 16, 17, and 18, 1993 on Chardon Square. Some of the activities will include a street dance on Friday, Country Western Line dance by Sandy Winkler of Port Washington on Saturday, ax throwing, grand parade, sap run, bath tub race, arts and crafts, concessions and rides. Demonstration of maple syrup production by Jim Freeman and continuous entertainment on the grand stand will entice young and old. Senior Day is April 16th. Be sure to mark your calendars for the first Festival of the year in Ohio.

Siuntiniai į Lietuvą -

atlanta IE

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Kainos - jau nuo 58 centų už svarą

Pasiteiraukite dėl skubesių oro kargo siuntinių.

Kainos - jau nuo \$ 2.50 už svarą

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

Sekantis konteineris išvyksta kovo 26 d.

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštadienį
nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

Nemokamas tel. 1-800-775-SEND

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker **RITA MATAS** – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

ST. LOZORAITIS APIE RINKIMUS LIETUVOJE

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

Arba Švedijoje spausdinti norėtų įvesti litų banknotai buvo kaip tai sugadinti, už juos sumokėta apie 6 mil. dolerių, Švedijos banke be palūkanų laikytų. Krašte kursuoja 500 vertės padirbti talonai, jais valstybė net pensijas moka. Šį reikalą viešuose debatuose iškėlus A. Brazauskui, jis atsakė, kad reikia sudaryti komisiją reikalui iširti; S. Lozoraičio siūlymas buvo paprastesnis – tuč tuoj išimti 500 vertės talonus iš apyvartos... Lietuvos Banko vadovybė buvo atvirame konflikte su krašto valdžia. Lietuvoje nesijaučia reikiamo lygio pagalbos iš Vakarų – nesvarbu ar tai būtų tie 22 Peace Corp savanoriai (lašas Jūroje!) ar paskolos. S. Lozoraitis teigia, kad paskutinių metų bėgyje Lietuva iš vis neturėjo susiformavusi savo užsienio politikos.

Krašto ekologija yra skandalingoj būklėj. Klaidos apylinkėse yra vietų, kur, numetus degantį degtuką ant žemės, dega žemė. Prie sovietų oro bazės Šiauliuose žemė yra persunkta nafta. Užsienio firmos, palankiomis sąlygomis siūlančios aplinką išvalyti, negauna arba leidimų arba net atsakymų. Gi priešrinkiminės akcijos metu daugelis pasiūlymų buvo siejami su S. Lozoraičio neva tai pastangomis Lietuvą eksploatuoti, ją "parduoti" Vakarams...

Kandidato ir jo štabo diena prasidėdavo ryte ir baigdavosi po vidumakčio. Daugumoje jis buvo sutik-

tas labai šiltai, su dovanomis, gėlėmis. Ypač tai kandidatas pajuto Žemaitijoje. Apart vieno Bažnyčios hierarcho, S. Lozoraitis buvo sutiktas labai šiltai, o vienoje katedroje net per šiltai – ten buvo išstatyti abiejų Lozoraičių poetretai. Buvo ir kita medalio pusė, kuri pasirodė, kai S. Lozoraičio populiarumas pradėjo augti: tai šiek tiek terorizuojantieji, raštu paduodamieji klausimai apie, neva tai, išnaudotą Lietuvos ir net Latvijos auksą, kad kandidatas tris kartus vedęs, kad jo žmona žydė, jis pats žydų kilmės, ar išrinktas Prezidentu jis gyvens Lietuvoje ir kt.

Paaiškėjus rinkimų rezultatams, Ambasadorius Lozoraitis nebuvo kviestas į išrinkto prezidento priesaikos bei įvesdinimo iškilmes, nors šiaip visi ambasadoriai buvo pakviesti.

S. Lozoraitis savo kalbose teigdavo, kad Prezidentas turi tris uždavinius: Nepriklausomybės, Konstitucijos ir žmogaus teisių saugojimą. Žmogaus teisių ribose turėjo pasitarimus su lenkų mažumomis ir net Lenkijos Ambasadorium. Lenkijos oficialūs šaltiniai atsargiai šalinasi nuo to, pvz., apie Vilniaus lenkų pagrindžio universitetą rėkujančių mažumų; privačiai tos mažumos pripažįsta, kad joms universiteto nereikia, nes neturi nei studentų nei profesūros. Tos mažumos yra kokių tai gaivalų kontrolėje.

S. Lozoraitis sakė, kad jo viešas pareiškimas rinkimus laimėjus kviesti A. Brazauską sudaryti vyriausybę

buvo taktinė klaida. Įdomu, kad A. Brazauskas buvo sutikęs šį pasiūlymą svarstyti, bet vėliau TIESOJE nuo jo atsimetė. Techniškų klaidų S. Lozoraičio štabas padarė ir daugiau, pripažino buvęs kandidatas.

Ką daryti dabar, rinkimams praėjus? S. Lozoraitis mano, kad negalima numoti ranka, reikia priimti tautos pasirinkimą. Nepriklausomos Lietuvos demokratizacijos procesas privalo eiti tolyn. Jau šiandien yra bent du ženklai, kurie gali virsti rimtu rūpesčiu: (1) Lietuva įsirašė į naftos bendriją, kurioje dalyvauja visos buvusios Sov. Sąjungos valstybės ir (2) lietuviai (o taip pat latviai, estai ir suomiiai) sutiko su rusų reikalavimu pas save įvesti "mažumų stebėtojus".

Šiaip gi dabar išeivijai

DU DIDELI ĮVYKIAI

JAV Ambasadorius Lietuvoje Darryl Johnson ir Ponia Kathleen, lankymasi

Clevelande, norint susipažinti su čia esančiomis lietuvių įstaigomis ir lietuviškų telkinių centrais, visiems padarė ne tik džiaugsmą, bet ir supratimą, kokios pagalbos iš Ambasadoriaus mes galime tikėtis.

Ambasadorius ir Ponia apie pusvalandį prabuvo ir Dirvoje. Jį atlydėjo Ingrida Bublienė, Algis Rukšėnas, Paulius Alšėnas, Pranas Joga ir kiti. Jį sutiko Dirvos redakcija ir Vilties Draugijos valdyba.

Apie lankymąsi ateinančią savaitę, kada bus surinktos geresnės nuotraukos, bus plačiau parašyta.

Kitas įvykis – tai Giedrės Kaukaitės ir Gražinos Ručytės – Lansbergienės koncertas, kuris dėl oro sąlygų net buvo nukeltas į neįprastą koncertams laiką – trečiadienio vakarą, praėjo dideliu pasisekimu. Koncerto klausėsi per 300 dalyvių.

reikia veikti per privačias organizacijas. Reikia bandyti mažinti apčiuopiamą kartelį tarp Lietuvos ir išeivijos. Šiaip gi kandidatas mano, kad išeivijai būtinai reikia atstatyti pilietybės teises. Išeivija turėtų remti mokyklas, pvz., per tokią A.P.P.L.E. organizaciją. Reikia stengtis eiti į investicijų sritį – Lietuvos pramonės atkūrimą: šiuo metu investicijų galimybės Lietuvoje didelės.

Po pranešimo S. Lozoraičiui pastebėjau, kad jis grįžo kaip iš Olimpiados, su sidabro medaliu. Ambasadorius S. Lozoraitis nusišypsojo ir atsakė: "Sakoma, kad Olimpijados yra svarbiau dalyvauti, negu laimėti; tačiau rinkimuose yra svarbiau laimėti..."

(1993-III-23)

Gintaras Čepas, Lietuvos Bendruomenės apylinkės vicepirmininkas ir ALT pirminkas, Bostone pravedęs Nepriklausomybės šventės minėjimą. D. Dilbienės nuotr.

tute R. Visokavičius apgynė ekonomikos mokslų kandidato disertacija apie funkcinę vertės analizę bankuose.

1992 m. R. Visokavičius išrinktas Lietuvos komercinių bankų asociacijos prezidentu.

**SEIMAS
KONSTITUCINIO
TEISMO PIRMININKU
PATVIRTINO
JUOŽĄ ŽILĮ**

iki šiol dirbusį Aukščiausiosios Tarybos, vėliau Seimo jurinio skyriaus vedėju. "Esu įsitikinęs, kad Konstitucinis teismas padės sustabdyti teisinio nihilizmo plitimą Lietuvoje, pasakė jis. Mano įsitikinimas remiasi tuo, kad jo nariai yra kvalifikuoti, principingi teisininkai, ir kolektyvinė nuomonė, kurią jie subrandins, turėtų formuoti ir visuomenės nuomonę". J. Žilys taip pat įsitikinęs, kad Konstitucinio Teismo sprendimai nebus politizuoti, nors dėl jų ir bus diskutuojama, ir jie galės būti nepalankūs vienokių ar kitokių politinių pažiūrų žmonėms. ELTA

Bostono Nepriklausomybės šventės minėjimo trijų kartų atstovai.

D. Dilbienės nuotr.

A. A.

ALEKSUI SPIRIKAIČIUI

mirus, jo žmonai VALERIJAI ir broliui VYTUI ŽITKUI, sūnui ALEKSUI, taip pat ir jo giminėms likusiems Lietuvoje, liūdesio valandoje reiškia gilią užuojautą

Liudas Andrusaitis
Jonas Balbatas
Zenonas Dučmanas
Jonas ir Stasė Balsiai
Vladas ir Salomėja Blinstrubai
Jonas Citulis
Jonas Juodišius
Stasys Pabrinkis
Vincas ir Barbara Taraškai
Vytautas Sniečkus
Stasys Lukoševičius